

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocencova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Uredba o minimalnih delavskih mezdah:

Dnevni zaslužek 16 do 24 Din

Minimum za delavsko družino pri redni zaposlitvi in osemurnem delu določen na mesečnih 416 do 624 Din — Pri sporih obvezno posredovanje — Omejitve akordnega dela

Beograd, 12. februarja. A. A. V zvezi z uredbo o določitvi minimalnih mezd, o sklepanju kolektivnih pogodb, o spravi in arbitraži, je dal minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković tole izjavo:

V smislu pooblastila čl. 88 finančnega zakona sem izdal sporazumno z ministrskim svetom uredbo o določevanju minimalnih mezd, o sklepanju kolektivnih pogodb, o spravi in arbitraži. Uredba je danes podpisana.

Ureditev te materije v naši državi so terjale socialne in gospodarske razmere pri nas in pa nizke mezd, ki so za nekatero delavstvo pomenile pravo bedo. Če primerjamo število zaposlenih delavcev z višino njihovih mezd, vidimo, da je imelo od 651.649 delavcev, zavarovanih v septembru 1936 330.452, ali 50,7% mezd do 20 Din, med njimi pa 86.580 (13,29%) mezd do 8 Din na dan.

Po drugi strani so bila pa lani delavska gibanja zelo pereča vprašanja delavskega stanu. Ta gibanja pomenijo socialno politično gibanje v dobi gospodarskega zblajanja. Po poročilih inspekcije za delo je bilo lani 392 stavk, med njimi 315 stavk gospodarskega značaja, to je takšnih, ki so se začele zaradi zahtev po povišanju mezd in zboljšanju drugih delovnih pogojev.

Uredba, ki sem jo izdal, določa kot osnovo za odredjanje minimalnih mezd 2 Din na delovno uro, to je za osemurni delovnik 16 Din, in se more gibati do 24 Din na dan za navadnega telesnega delavca. Na temelju te osnovne mezd bodo bani odnosno upravnik mesta Beograda določili minimalne mezd za vse svoje področje, kakor to javna korist zahteva, ali kadar to zahteva ena izmed prizadetih strank. Pri določanju minimalne mezd bodo bani vpoštevali gospodarske in so-

cialne razmere, zlasti življenjske cene itd. na svojem področju. Te minimalne mezd bodo določili po zaslišanju zastopnikov delavskih in delodajalskih ustanov, ki morajo biti zastopani v enakem številu.

Mezde nekvalificiranih delavcev izpod 18 let starosti ne smejo v nobenem primeru znašati manj ko 75% gori določenih minimalnih mezd.

Minimalne mezd, določene na podlagi te uredbe, se ne bodo izvajale tedaj, če se določi s kolektivno ali individualno pogodbo boljše mezd za delavce ali nameščence. Določbe individualnih ali kolektivnih pogodb, ki določajo neugodnejše mezd od minimalnih mezd, določenih s to uredbo, pa so neveljavne.

Uredba ne dela razlike med moško in žensko delovno silo in se je tako izvedlo načelo: za enako delo enako plačilo. Akordno delo se bo tam, kjer ni neobhodno potrebno in koristno za pomožno osebo, nadomestilo z delom na ure. Bani bodo po zaslišanju prizadetih delavskih in delodajalskih zborno ugotovili, ali je akordno delo neobhodno potrebno in ali nagrada za to delo zadostja. Minimalne mezd, ki se prvič določijo, veljajo dotlej, dokler jih bani ne spremenijo, najmanj pa 6 mesecev. Novo določene minimalne mezd stopijo v veljavo 60 dni po razglasitvi in veljajo do prihodnje spremembe, najmanj pa 6 mesecev. Če bi se gospodarske razmere znatno spremenile, bo minister za socialno politiko in narodno zdravje določil po odobrenju ministrskega sveta po navedeni poti novo minimalno mezd, ki stopi v veljavo 60 dni po razglasitvi v »Službenih novinah«.

S takšno ureditvijo tega vprašanja upamo, da se bo življenjski standard za velik del delavskega sloja zboljšal, razen tega se pa ne bo občutila konkurenca

med posameznimi kraji v tako ostri obliki. Danes je v interesu vseh držav, da se spori med delavstvom in delodajalci kar najbolj omeje. Po tej uredbi stavka od nosno izprte kot zakonito sredstvo ni prizadeto razen v državnih, banovinskih in občinskih podjetjih, ki delujejo v javnem interesu, kakor so to prometna podjetja, vodovod, plinarne, elektrarne itd. Za ta podjetja je uvedena obvezna arbitraža, medtem ko je za druga podjetja v načrtu fakultativna arbitraža, in sicer po sporazumu med strankami, ki so v sporu.

Sklepi arbitražnega odbora, sestojega iz enega državnega uradnika, ki ga določa ban, kot predsednika in najmanj po 2 zastopnikov spornih strank, ki jih sporni stranki sami določita, so obvezni za stranke za čas, za katerega so sprejeti, in služijo namesto kolektivne pogodbe, po kateri je prišlo do arbitražnega sklepa. Proti sklepom arbitražnega odbora ni pravnega sredstva. Preden se začne stavka ali izprta, je predpisan obvezen poskus sprave med strankama; to se ima izvršiti pod predsedstvom osebe, ki jo določi ban, in dveh članov, ki jo določita obe zainteresirani stranki. Dolžnost obeh strank je, da se obrneta do pristojne splošne upravne oblasti prve stopnje s prošnjo po spravi. Postopek pri tej oblasti je nujen in razprava ustna. Sklenjeni dogovor je za obe stranki, obvezen za dobo, ki jo sami določita, če pa tega ne storita, velja najmanj za dobo 6 mesecev. Po preteku teh šestih mesecev ga sme vsaka stranka odpovedati z odgovornim rokom meseca dni. Če se tudi po ponovni razpravljanju ne da doseči sporazum, bo oblast, ki je posredovala za spravo, z zapisnikom ugotovila neuspeh posredovanja in proglasila postopek sprave za končan. V dobi, ko traja obvezni spravnostni postopek, je prepovedana vsaka kolektivna ukinitve dela,

stavka ali izprta. Sklepanje kolektivnih pogodb ni obvezno, predpisan je pa način, kako se bodo sklepale, katere organizacije jih bodo sklepale in kateri kvalificirani zastopniki.

Uredba določa, če ni pristojnih svobodnih delodajalskih strokovnih organizacij, da smejo kolektivne pogodbe sklepati v nasprotju z določili drugega odstavka čl. 229 obrtnega zakona tudi prisilne organizacije delodajalcev. Kolektivna pogodba sklenjena v eni stroki, se lahko razširi na vso stroko na področju banovine, če je ta dogovor obsegal več kakor polovico podjetij te stroke in če je v njih zaposlena vsaj polovica vsega delavstva v tej stroki na področju banovine. Če več kakor polovica vsega delavstva, zaposlenega v isti stroki na področju banovine ali več od polovice podjetij dotične stroke zahteva sklenitev kolektivne pogodbe, pokliče ban obe stranke, da v določenem roku skleneta kolektivno pogodbo. Če se v določenem roku pogodba ne sklene, določi ban ključ za plačevanje delavstva.

To so osnove in glavna načela, ki na njih temelji ta uredba. Upamo, da bo dala potrebno zaščito delavcem in delodajalcem in zagotovila potrebno skladje v podjetjih ter prispevala pomiritev v gospodarstvu. Materija, ki smo jo tu uredili, je popolnoma nova za naše razmere in se prvič pri nas ureja. Zato je prvotnega pomena za naš delavski sloj. S to uredbo preneha dosedanje eksploatiranje delovne sile ki je v nekaterih krajih v državi dobivala komaj po 12 Din na dan. Ta uredba bo koristila ogromnemu številu računih delavcev, ki bodo avtomatsko dobili večji zaslužek.

Po tej uredbi nameravam na osnovi pooblastila finančnega zakona za 1936/37 odrediti tudi izvajanje zakonskih določil o zavarovanju za primer osemgostosti in smrti in pokojninsko zavarovanje vseh delavcev.

Politični obzornik

Sokol pred narodno skupščino

V četrtak je Narodna skupščina razpravljala med drugim tudi o interpelaciji po-
govorila Sekula Zečević in Mita Dimitrijevič. Zečević je izrazil nado, da se bo sedaj, ki je sam ministrski predsednik dr. Stojadinović pristopil k Sokolu, stališče merodajnih krogov napram sokolstvu spremenilo. Mita Dimitrijevič je govoril o velikem pomenu in važnosti sokolstva za narod in državo. Sokolstvo je eminentno nacionalna organizacija, ki že od leta 1912, neustrašno in načelno oznanja narodno edinstvo. Trile veliki propovedniki tega edinstva so bili dr. Laza Popović, dr. Lazar Car in dr. Ivan Oražen. Ker je sokolstvo eminentno nacionalna organizacija, zato se je je bala pokojna Avstrija. Zato je leta 1914 prepovedala sokolski zlet v Ljubljani, kjer bi imeli prvi nastopiti srbski sokoli, združeni v eno enoto s svojimi slovenskimi in hrvaškimi brati. Svoja izvajanja je zaključil z vzklikom: Čuvajmo edinstven duh našega naroda v njegovi mladini, v mladini, organizirani v sokolstvu, ki je bila že pred uedinjenjem že uedinjena!

Na interpelaciji je odgovoril minister za telesno vzgojo dr. Josip Rogić. Njegova v kategoričnem tonu podana izjava je vzbudila v zbornici splošno pozornost. Izjavil je med drugim: Povdarjam s tega mesta, da smatra vlada Sokol za organizacijo, ki stoji iznad politike in izven političnih strank. Zavržam trditve, kakor da bi vlada delala proti interesom sokolskih organizacij. Mi smatramo nacionalno delovanje sokolstva za zlastno in potrebno delo, zlasti pa visoko cenimo njegovo kulturno-socialno misijo, ki jo pred vsem opravlja mostarska sokolska župa, ker vemo, da se preko Sokola in sokolskih čet izvaja sokolska organizacija in ideologija. Daleč je od vlade vsaka misel, da bi dovolila kakršnokoli preganjanje sokolov, nasprotno, vlada na vsakem koraku moralno in gnotno podpira to našo največjo nacionalno organizacijo. Glede posameznih slučajev preganjanja sokolskih delavcev, ki so navedeni v interpelaciji, danes ne morem odgovoriti, prosim pa poslanca Grgiča, naj vse slučaje preganjanja sokolskih delavcev zbere v eni interpelaciji, na katero bom na to takoj meritorno odgovoril. Pri tej priliki se bom dotaknil vseh vprašanj, ki se tičejo sokolstva in sokolskih problemov.

O sokolstvu sta nato še govorila poslanca Sekula Zečević in Mita Dimitrijevič. Zečević je izrazil nado, da se bo sedaj, ki je sam ministrski predsednik dr. Stojadinović pristopil k Sokolu, stališče merodajnih krogov napram sokolstvu spremenilo. Mita Dimitrijevič je govoril o velikem pomenu in važnosti sokolstva za narod in državo. Sokolstvo je eminentno nacionalna organizacija, ki že od leta 1912, neustrašno in načelno oznanja narodno edinstvo. Trile veliki propovedniki tega edinstva so bili dr. Laza Popović, dr. Lazar Car in dr. Ivan Oražen. Ker je sokolstvo eminentno nacionalna organizacija, zato se je je bala pokojna Avstrija. Zato je leta 1914 prepovedala sokolski zlet v Ljubljani, kjer bi imeli prvi nastopiti srbski sokoli, združeni v eno enoto s svojimi slovenskimi in hrvaškimi brati. Svoja izvajanja je zaključil z vzklikom: Čuvajmo edinstven duh našega naroda v njegovi mladini, v mladini, organizirani v sokolstvu, ki je bila že pred uedinjenjem že uedinjena!

Gojina proti češkoslovaški

Zgodilo se je zopet nekaj strahotnega. Madžarski listi vedo o tem povedati: Iz Nemčije sta odpotovala dva japonska generalstabsna častnika v spremstvu nekega nemškega inženjerja v Budimpešto. Tjaka pa nobeden te trojice ni prispel, marveč samo njih koveči. Zagonetna stvar. No, peštanski listi so jo hitro in gladko takoj razvozljali. Ker je ona trojica potovala preko Prage in torej preko češkoslovaškega ozemlja, je čisto jasno, da sta japonska častnika z Nemcem vred postala na potu preko Češkoslovaške žrtve zločina. V jedilnem vozu, ko je vlak sopihal po Moravskem, so vsi trojice že videli v družbi dveh elegantnih mladeničev, nato pa so vsi trije izginiti kakor kafa, samo njih koveči so se pripeljali v Pešto. In kdo sta bila ona elegantna mladeniča? V »poučenih krogih« v Pešti kajpak nihče ne dvomi, da bi to ne bila agenta ruske tajne policije GPU. Nadaljni zaključek leži seveda na dani: Dva japonska generalstabsna oficirja in nemški inženjerja so nasilno odvedli na češkoslovaško ozemlje ruski boljševiški emisari. In to vest so nato peštanski šmoki jadrno razposlali po svetu in si radostno meli roke, češ iz tega se lahko nastane težak mednarodni konflikt, morda celo vojna... Toda madžarski šmoki to pot niso imeli sreče! Oglašilo se je takoj japonsko poslanstvo na Dunaju, ki službeno ugotavlja, da se ta čas ne nahaja nobeden japonski generalstabsni častnik v Evropi in da torej tudi dva taka častnika nista mogla potovati iz Berlina v Pešto!

Srbski list o masonstvu

Beograjski »Balkan«, ki podpira politiko JRZ, razpravlja v svoji zadnji številki o prostozidarstvu in izvaja: »Naši masoni stoje na stališču edinstva, v prvi vrsti državnega edinstva in ker je državno edinstvo najbolj zagotovljeno, ako je osnovano na narodnem edinstvu, so naši masoni za čim najpopolnejše narodno združitev Srbov in Hrvatov. Naši masoni vodijo sistematsko kampanjo proti klerikalizmu (?), namreč proti hrvaškemu klerikalizmu, a ker je hrvaški klerikalizem največji sovražnik našega državnega in narodnega edinstva, ima protiklerikalna borba naših prostozidarjev tudi pozitivno politično važnost. Seveda pa ima prostozidarstvo v naši državi tudi svojo slabo stran, zlasti glede Vojvodine. Bati se je: da bi tudi pri nas Zidje ne zlorabljali prostozidarstva za svoje namene, za ojačanje svojega upliva, kar bi pa ne bilo dobro ne za nacionalnega, ne s kulturnega stališča. Ako pa uvažujemo delo slobodnih masonov za zblizanje srbskega in hrvaškega plemena, pa moramo priznati, da imamo od masonerije več koristi, kakor škodov —

V ČSR je razmeroma manj komunistov kakor v drugih državah

Izjava predsednika vlade dr. Milana Hodže

prištekemu listu

PARIZ, 13. febr. o. »Excelsior« je objavil razgovor, ki ga je imel njegov poročevalec s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Krofto.

Dr. Krofta je takoj ob začetku ugotovil, da se je kljub nekaterim pojavom politični položaj v srednji Evropi ob pričetku leta znatno izboljšal. Italija in Nemčija sta se sicer vedno zanimali za srednje-evropska vprašanja, vendar to zanimanje do sedaj ni prišlo do izraza v eni in isti smeri, sporazum med Rimom in Berlinom pa je ustvaril možnost tudi za sporazum med državami Male antante in rimskih protokolov. Dan za dnem se pojavljajo novi pomirjujoči elementi. Napetost med državami rimskih protokolov in Male antante je zelo ponehala. Predvsem so se zboljšali odnosi napram Italiji, ker je Mala antanta priznala abesinsko realnost.

Kar se tiče nemško-češkoslovaških odnosov, je dejal, da so Nemci brez vsakršnega povoda pričeli hudo kampanjo proti češkoslovaški in Mali antanti sploh.

Naši odnosi bi bili lahko napram Nemčiji prav dobri. Upamo, da bo ta kampanja kmalu prenehala, in smo zato prepričani, da se bodo naši odnosi napram Berlinu kmalu popravili. Pri tem se zanašamo na mirljubne izjave kancelarja Hitlerja. Govorice o doglednem vplivu Rusov na Češkoslovaško, zlasti v vojaškem pogledu, so neresnične in smešne. Na Češkoslovaškem ni nikake komunistične propagande. Slehera država je podlegla raznim vplivom iz tujine, ki so nujni že glede na njen geografski položaj, toda kljub temi zvezi z Rusijo praktični komunizem v Češkoslovaški ni dosegel še nobenih uspehov. V Češkoslovaški je komunistov mnogo manj kakor v mnogih drugih državah. Ta pojav je posledica češkoslovaške socialne zakonodaje in dobrih rezultatov češkoslovaške socialno-gospodarske organizacije. Zaradi tega pri nas ni komunistične nevarnosti. Pri zadnjih parlamentarnih volitvah komunistična stranka ni dobila niti 10 odstotkov vseh oddanih glasov.

Novi napadi na Madrid

Na obeh straneh se pripravljajo na odločilen spopad

MADRID, 13. febr. A. A. Havas: Odbor za obrambo mesta je snoči po radiju objavil: Na odseku pri Guadarami se še sliši streljanje iz pusk. Na odseku pri Argandi so vladne čete odbile upornike in prešle v trinapad. Vladno letalstvo je kakor je bilo že javljeno tekmo letalske bitke, zabil 7 letal. Na odseku pri Aranjuezu je bil odbit napad sovražnika. Letala so bombardirala postajo v Seseni, vendar pa niso prizadela prav nobene škode. Tudi na odseku pri Guadalajari je bil odbit napad sovražnika, ki je pustil na bojišču 250 mrtvih. Naše čete so imele samo 15 mrtvih. Na madridskem odseku je bil odbit napad pri Rozalesu. Republikansko topništvo je bombardiralo Getafe, kjer je nastal velik požar. Na ostalih frontah ni bilo ničesar posebnega.

MADRID, 13. febr. A. A. Posebnemu dopisniku Havasa je danes izjavil general Miaja, da so republikanci sestrelili 7 nacionalističnih letal in sicer tri pri Maranozi. Drobnosti se ni. Iz posebne vira se izve, da so republikanske čete napredovale proti Maranozi južno od Madrida na odseku Aranjuez.

Francova letala so danes v luki Bilbao bombardirala vladno križarko in jo močno

poškodovala. Jutri se bo najbrž pričel splošen napad na Bilbao.

BARCELONA, 13. febr. A. A. Havas: Zvečer nekaj dnevi so opazili agenti javne varnosti iz poslopja državne ječe, da na neki sosednji hiši daje nekdo svetlobne znake proti obali tedaj, ko slutijo kakšno ladjo pred luko, ki hoče mesto obstreljevati. Po preiskavi so na tretjem nadstropju našli majhno radijsko postajo, ki je bila v zvezi z nacionalisti. Lastnika radijske postaje Juana Minosa so aretirali.

Vlada kliče veles

na pomoč

Pariz, 13. febr. o. Agencija Radio poroča, da je član madridskega obrambnega odbora izjavil novinarjem, da lahko valencijsko vladno reši le še takojšnja intervencija veles, odnosno takojšnje izvajanje popolne nevtralnosti napram Španiji. Le v tem primeru bo vlada še lahko premagala nasprotnika. Če bodo prizadete velesje še nadalje odlašale, bo stvar za valencijsko vladno izgubljena. Na strani nacionalistov z vsakim dnem naraščajo oddelki ki prahajajo iz inozemstva, valencijska vlada pa je prepričana sama sebi.

Dirigirano kmetijstvo v Nemčiji

Kmetje bodo smeli sejati samo to, kar bo vlada dovolila

BERLIN, 13. febr. A. A. Havas: Potrebne nemške prehrane zahtevajo od narodnosocialističnih krogov, da morajo začeti dirigirati kmetijstvo. Kmetijski minister je že izdelal velik načrt o popolni organizaciji poljedelske produkcije in bo torej Nemčija druga država, kjer bo poljedelstvo popolnoma organizirano od države. Glavna razlika med nemškim dirigiranim poljedelstvom in sovjetskimi kolhozi bo ta, da bodo v Nemčiji kmetje lastniki zemlje. Nemčija

bo razdeljena na poljedelske okraje, ki se bodo strinjali s političnimi okraji. Posebni uradniki iz narodnosocialistične stranke za kmečko gibanje bodo za vsako vas določili, kaj se sme tam sejati in pridelovati. Kmetom bodo dajali tehnična navodila, kaj je za njihovo zemljo in vrsto živila najboljša. Vrhovni uradnik, ki izdeluje ta načrt, je že izjavil, da mora tudi na tem polju Nemčija zmagati.

Portugalski odpor proti kontroli mej

London, 13. febr. A. A. Odbor za nevmešavanje je naročil pododboru, ki ga tvorijo šest veleposlanikov in ki so jim pridržali pomorski in vojaški strokovnjaki, naj pouči položaj, ki je nastal po portugalski odklonitvi kontrole na kopnem. Pododbor se je sestel ob 11. dopoldne, po kratki razpravi pa je sejo odgodil. Baje bi imek proučevati odgovor, ki so ga pričakovali iz Lizbone na razne predloge odbora portugalski vladi, da bi se namestu nadzorstva na kopnem poiskala kakšna druga oblika učinkovitega nadzorstva. Ker tega odgovora v London še ni bilo, bo prihodnja sejo odložena pozneje.

Slavnostna seja

čsl. poslanske zbornice

Praga, 13. febr. br. Poslanska zbornica je imela večeraj slavnostno sejo, na kateri je bil sprejet zakon, po katerem bo tehniška visoka šola v Brnu odslej nosila ime predsednika republike dr. Beneša. Zakon je bil z velikimi ovacijami prezidentu sprejet brez glasovanja.

Čsl.-nemška konvencija o obmejnem prometu

Praga, 13. febr. br. Danes je bila podpisana med Češkoslovaško in Nemčijo konvencija o obmejnem prometu. S to konvencijo se ureja predvsem vprašanje skupnih obmejnih posaj, na katerih se bo vršila skupna carinska in policijska kontrola. Konvencija vsebuje podrobne določbe o razmerju oseba obmejnih oblasti med obema državama, o njihovih pravicah in dolžnostih ter odreja vse ukrepe, s katerimi naj se obmejna kontrola kar najbolj pospeši in s tem olajša tujski promet.

Tajinstveni znaki nad Dunajem

DUNAJ, 13. febr. A. A. Havas: Včeraj popoldne je nad Dunaj iz smeri Češkoslovaške priletelo letalo in nad mestom zarisalo v zrak sovjetske znake kladivo in srp. Ne ve se odkod je bilo to letalo.

Kriza v nemški protestantski cerkvi

BERLIN, 13. febr. A. A. Havas: Svet nemške protestantske cerkve je včeraj predal ministru ver kolektivno ostavko. Ta korak dokazuje, da so končno propadli vsi poskusi za pomirjenje med raznimi sektami.

Politično načelo in politično delo

Pod tem naslovom je objavil bivši minister in prvak SDK dr. Hinko Krizman v »Novi Riječki« članek, v katerem pravi med drugim: Nikdar in nikjer se ne pride do cilja in uspeha, ako se tava in vrtil okrog vodnika, ako se ne stopa hrabro in razumno naprej v stalni težnji, da se v smeri postavljenih ciljev oživotvori ono, kar je bilo določeno in dosegljivo v danih razmerah in v razpoložljivimi močmi. Politika ne sme biti samo načelna politika, ponavljanje in izpoved zvestobe načelom. Ne sme biti niti takrat, ko je po sili razmer samo protest in zanikanje, ker se prehitro spremeni v prazen besedni radikalizem in v brez koristno tekmovalstvo zvestobe v načelih. Ono, kar imenujemo načelno politiko, je lepo in potrebno kot verojanje, da se nekaj more in mora doseči, toda v politični praksi prehaja v prikrivanje politične nemoci in lenobe, v izbegavanje odgovornosti, brez katere ni pravega političnega dela, ne uspeha. — Ta izjava dr. Krizmana bi se dala tolmačiti tako, da dr. Krizman zagovarja prehod pasivne politike, ki jo je dosedaj delala bivša SDK, v pozitivno.

Za jugoslovensko-češkoslovaško zblizanje

V Zagrebu je jel izhajati mesečnik »Slovo«, ki se bo zavzemal za kulturno, gospodarsko in socialno sodelovanje med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Urednik lista, ki bo glasilo jugoslovensko-češkoslovaško Lige v Zagrebu, je Dušan Bogunović, predsednik Lige. Izdaja »Slovo« poseben konzorcij pod geslom »Zvestoba za zvestobo«. Predsednik tega konzorcija je dr. Ivo Ražem.

Ljubljanski mestni svet

Nakup sveta pri pokopališču Sv. Križa za sgradbo
mrtašnice veče po načrtih prof. Plečnika

Ljubljana, 13. februarja. Na središču seji mestnega sveta je župan dr. Adlešič poročal o obisku češko-slovaškega socijalnega politika dr. Zienka, ki je v Ljubljani predaval o praksi socialni politiki in imel na magistratu strokovno konferenco ter v splošnem zbudil interes za socialna vprašanja. Župan se je še enkrat zahvalil dr. Zienku za njegov obisk in za njegovo naklonenost Ljubljani, ki ji je poklonil ob odhodu 1.000 Din za mestne reveže. Dr. Zienki se je tudi s posebnim pismom zahvalil za gostoljubnost v Ljubljani. Župan je nadalje postal spomin umrlih meščanov direktorja Franca Novaka, bivšega mestnega svetnika Ivana Dachsa ter inž. Milana Šukijeta.

Likvidnost Mestne hranilnice

Končno je župan podal kratko sliko o gibanju vlog Mestne hranilnice od 1. decembra dalje, ko je začela svojo akcijo za likvidnost. Do 10. februarja je izmed 29 tisoč oproščenih vlog do najvišjega zneska 5.000 dvignilo 1.218 vlagateljev skupno 2.364.650 Din, dočim je v isti dobi znesek dotok novih vlog 6.560.560 Din. Presežek znaša torej 4.195.910 Din. Stanje novih vlog je bilo 10. februarja 53.049.480 dinarjev. Na vidiku so osvoboditve nove skupne starih vlog, tako da se stanje likvidnosti bliža z velikimi koraki.

Finančne zadeve

Nato je mestni svet prešel na dnevni red. Na predlog načelnika finančnega odbora prof. Dermastja je mestni svet rešil večje število prizivov proti predpisom mestnih davčnin, odpisal nekatere neizterljive dolge in dovolil nekatere manjše naknadne kredite za posamezne mestne urade.

Tako je bil sklenjen nakup čestnega sveta od posestnika dr. Adolfa Kajžarja na vogalu Groharjeve in Askerčeve ulice v izmeri 44 kvadratnih metrov po 150 Din. Franji Polčevci je bila odpisana dolžna najemina za mestno kopalnico v Koleziji 8.455 Din, ker je sin prevzel posredstvo za del zneska, ostanek pa se črta. Mestni vrtarji je bil odobren nakladni kredit 6000 dinarjev za nabavo semen in sadik, gospo. darskemu uradu nakladni kredit za pisarniške potrebe 24.000 Din, za kurivo 40.000 Din. Nadalje je bila nekaterim uradom dovoljena poraba kreditov v smislu proračuna brez 10 odstotnega prihranka. Končno je mestni svet sklenil odprodajo parcele na vogalu Jegličeve in Bohoričeve ulice v izmeri 2.700 kvadratnih metrov pokopališču in podpornemu skladu banovinskih nameščenec po 300 Din. Za gradbeni odbor je poročal m. s. dr. Azman. Odobrene so bile nekatere parcelacije, med drugim tudi parcelacija zemljišča Petra Koslerja in drugih ob Ceki. novem gradu, razen onega dela, ki je zaščitni in rezerviran za morebitno uporabo ljubljanske univerze.

Zemljišče za novo univerzo

Ob tej priliki je m. s. Osana predložil resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta in se glasi:

Ker univerza kralja Aleksandra v Ljubljani od svojega začetka v l. 1919 do današnjega dne samo gostuje v banovinskih prostorih in nima zato nobene možnosti, da bi se kot najvišji in najpotrebnejši slovenski zavod mogel svojem kulturnemu namenu primerno razviti, na drugi strani pa se je že od vsega začetka posestvo Koslerjevih dedičev »Cekinov grad« smatralo in se še vedno smatra za primerno zemljišče, kjer bi se mogla univerza razmahati, poziva mestni svet ljubljanski, naj bi kr. vlada, ki je nedavno beograjski univerzi zagotovila obširen kompleks zemljišč, to v mestu Ljubljani samemu edina še primerno posestvo za univerzo kralja Aleksandra v Ljubljani kupila in za to potreben znesek postavila v proračun za 1937-38.

Pravilnik o uličnih imenih

Za kulturni odbor je poročal načelnik m. s. prof. Kranjc, ki je predložil v odobritev nekaj okvir statuta, ki naj vsebuje načela in smernice za imenovanje in preimenovanje cest, ulic in trgov v Ljubljani. Ta statut določa tri posebne pasove, ki naj se različno upravljajo, namreč stare mesto, novo mesto in periferija. V starem mestu naj se kolikor mogoče ohrani stara zgodovinska in katastrska imena in naj se nikakor ne imenujejo ulice po zgodovinskih imenih iz novejših dob. Ta načela naj se objavijo v listih in pozovejo korporacije in organizacije, ki imajo interes pri imenovanju in preimenovanju cest, naj čim prej v smislu tega okvirnega statuta predložijo svoje pobude. Nadalje naj se kmalu izvrši revizija dvojnih imen v stari in novi Ljubljani.

Predlagani statut je bil soglasno odobren.

Gostilniške koncesije

Za obrtno-industrijski odbor je poročal načelnik m. s. Zupan. Na njegov predlog je bilo ugodeno prošnjam Julije Florjančič za gostilno v Dravljah št. 51., Tereziji Goljar za prenos gostilne iz Dravljah št. 51 v Zupuzje št. 21, Josipu Oražanu za gostilno v Predovičevi ulici št. 5, Milanu Pričiku za bufet na Tyrševi št. 34, Francu Svetlu za gostilno v Kolodvorski ulici št. 6, Anji Sket za gostilno v Aljaževi ul. št. 1, Juliji Novak za gostilno na Poljanški c. št. 55, Mariji Zalar za gostilno na Tržaški c. št. 4 in Mariji Knific za gostilno v Gradaški ulici št. 6. Odklonjene so bile prošnje Franca Ovirka za prodajo hrenov in klobas v nočnem času na Marijinem trgu ob priliki velikega, Franca Ovirka za prodajo hrenov in klobas stalno podzemni na Marijinem trgu, Marka Samulaka za prenos gostilne s Poljanske c. št. 11 v Kolodvorsko ulico št. 26, Marije Repanšek za prenos gostilne v Dolenjske c. št. 35 na Privoz št. 4, Matilde Tončič za ljudsko kuhinjo v Dobrodošni ulici št. 3, Franciški Kajžar za gostilno na Masarykovi c. št. 14 in Vladimirja Nazorja za gostilno v Puharjevi ulici št. 1.

V debati je m. s. dr. Bohinjec poudaril potrebo absolutne gostoljubnosti pri podeljevanju gostilniških koncesij, da ne bi imeli davkoplačevalci povoda za žalje, da se postopa proti njim s drugih vidikov kakor s stvarnih. Tako je bil v Kolodvorski ulici dovoljen v neki hiši bufet, dočim v drugi hiši, kjer je bila že prej gostilna, ni bil dovoljen. Ne sme se spustiti v javnosti mnenje, da so v tem pogledu merodajni interesi kapitalno močnejših osebov. Kar se tiče Kolodvorske ulice, je tam vse polno gostiln in bi ena več dejansko ničesar ne pomenila. Zato bi bilo prav, če se tudi Kajžarjevi dovolijo gostilna na Masarykovi cesti, tem bolj, ker razlika med gostilno in bufetom ni tako velika, da bi se prošnji ne smelo ugoditi. Razen tega se njen lokal nahaja v poslopiju Grafike, torej organizacije, ki skrbi za socialno dobro svojih članov in ki bi se s podelitvijo gostilniške koncesije omogočilo boljše obrestovanje poslopija.

M. s. Wester je podprl predlog dr. Bohinjea ter omenil, da je Kajžar investiral v omenjeni lokal že 40.000 Din v pričakovanju, da mu bo podeljena gostilniška koncesija, razen tega pa je lokal v ta namen res primerno opremljen.

Poročevalec m. s. Zupan je odgovoril, da je obrtno-industrijski odbor sestavil svoje predloge, v kolikor je podana krajnja potreba.

Župan dr. Adlešič je pripomnil, da ima Kajžar že svojo gostilno v Florjanski ulici in da se pri podeljevanju gostilniških koncesij, sprejet proti 6 glasovom, nične potrebe in socialnih okoliščin.

Pri glasovanju je bil predlog odbora, da se Franciški Kajžar ne podeli gostilniška koncesija, sprejet proti 6 glasovi.

Personalnopravne zadeve

Za personalno-pravni odbor je poročal m. s. Novak, na čegar predlog je bilo ugodeno prošnji Dominike Urhndič za zagotovitev sprejema v domovinsko zvezo, prošnja inž. Vavreha Vavreha pa odklonjena. Naknadno je bil izvoljen v zdravstveni odbor m. s. dr. Josip Bohinjec. Razen tega se je ustanovil oledovalni odbor mestnega sveta kot podobor turističnega sveta ter so bili zanj imenovani dr. Stele, arh. Tomažič, polkovnik Andrejka, Babnik, Wester in Pavlin.

S tem je bil dnevni red izčrpan.

Prevzem električnega omrežja v Šiški

M. s. Černe je vprašal župana, kaj je s prevzemom omrežja električne zadrage v Šiški po mestni občini, ki bi moral biti izvršen do 1. novembra 1936, kakor določa sklenjena pogodba med zadrugo in občino.

Župan dr. Adlešič je izjavil, da je bila proti dotičnemu sklepu vložena pritožba.

Važnost kolektivne pogodbe

Predavanje dr. Stojana Bajiča pod okriljem Ljudske univerze

Ljubljana, 13. febr.

V mali filharmonični dvorani je predaval v sredo zvečer pod okriljem Ljudske univerze docent dr. Stojan Bajič o kolektivnih pogodbah. Zaradi peplenične srede je bil obisk razumljivo nekoliko pičel, vendar pa je bilo predavanje dovolj zanimivo, ker je razpravljalo o predmetu, ki je že več mesecev bil središču sporov med industrijskimi podjetniki in delavstvom — o kolektivnih pogodbah in bo predavanje zanimivo tudi za širšo javnost.

Predavatelj je uvodoma poudaril, da se je začelo razpravljati v gospodarskem življenju o kolektivnih pogodbah predvsem v zvezi z minimalnimi mezdami, nato pa je orisal osnovne nauke o kolektivnih pogodbah. V svojem orisu je pojasnil vlogo kolektivnih pogodb, razmerje prizadetih nasproti njej, njeno razmerje proti državi, in pravico, kdo jih je po klican izdajati.

Današnje delo je urejeno tako, da je delavstvo v odvsem delovnem razmerju proti podjetju. Osnova tega dela je prosta pogodba, s katero se vsako prostovoljno zaveže vršiti svoje delo. S to pridobitvijo, ki je sad francoske revolucije je bila priznana delu svoboda, ker ni bal nihče prisiljen biti vezan na cehe in feudalno gospodarstvo. Z razvojem gospodarstva pa se je to načelo svobodnega dela izprevidilo tako, da je lastnik proizvod, ki je imel izključni monopol na proizvodstvena sredstva, narekoval tudi delovne pogoje.

Načelo svobodnega dela je postalo prazna fraza, ki je privedlo delavstvo, kakor vidimo to zlasti danes, ko se delavstvo poslužuje v svoji obrambi proti lastnikom velepodjetij prisilnih sredstev kot so stavke, do najtežjih položajev. Od dne do dne je pri delavstvu raste odpor proti taki ureditvi dela. Naloga socialne politike je zdaj bila, da na neki način odpravi temu zlu. Dogajalo se je, da so rekrutne komisije ugovarile, da zgodnje izkoriščanje ubija mladih in da so zato potrebne korenite reforme.

V svoji obrambi pred velepodjetniki se je delavstvo pridružil pod svetovnim nazorom marksizma najprej sindikalističnemu gibanju, ki se je v svojem boju posluževalo ostrih sredstev, pozneje pa se je oprijelo miselnih in socialno političnih razlogov naprednega meščanstva, ko je začelo iskati način skupnega življenja s podjetnikom s pomočjo kolektivnih pogodb, ki ne predstavljajo nič drugega kot nekakšno mirovno pogodbo med kapitalom in delavstvom. V taki pogodbi so se sporazumno postavljali splošni delovni pogoji.

Med tem ko je bila prvotno kolektivna pogodba — pogodba med dvema prizadetima društvi, brez vpliva države in tudi brez prave obveznosti, pa je po novem obratnem zakonu od 1929. leta dobila kolektivna pogodba po anglo-sakson pravu večjo obveznost. Na tej stopnji so delav-

ki je bila predložena banški upravi. Banka uprava je uvedla polizvedbe, vendar pa še ni poslela svoje rešitve, ki pa se že v kratkem pričakuje.

Nova mrtašnica

M. s. Svalnik je vložil majni predlog za nakup sveta na desni strani ceste Med hmeljniki, kjer naj bi se sgradila nova mrtašnica po zamisli prof. Plečnika. Po utemeljitvi predloga je mestni svet sklenil soglasno, da se nakupi potreben svet za novo mrtašnico od Marije Šimec, dedičev Marije Ruter in Semarjca v izmeri 5.268 kvadratnih metrov, za kar ima plačati mestni pogrebni zavod 264.065 Din. Povprečno bo torej veljal svet v ta namen po 46 Din kvadratni meter.

Župan dr. Adlešič je pripomnil, da je kredit za zgraditev nove mrtašnice že zagotovljen v znesku 2 milijona Din pri OUDZ v Zagrebu, zaradi česar so danes sedaj vse možnosti za realizacijo nove mrtašnice.

Samostojni predlogi

Poleg drugih je m. s. Musar vložil samostojni predlog, naj se vsa prazna stanovanja v šentpeterski vojašnici in drugih mestnih hišah takoj razpišejo za odjajo v najem.

Župan dr. Adlešič je na ta predlog pojasnil, da je bilo v šentpeterski vojašnici pripravljeno mnogo prostorov, ki pa so se vsi oddali. Tako se bo tja preselilo iz magistratnega poslopija cestno nadzorstvo, ki bo dobilo za svoje potrebe primerne prostore in 8 sob, oddanih je tudi nekaj prostorov inštitutu za poljanje raka, prešela pa se bo tja tudi odgojna postaja, ki bo nameščena poleg policijskih zaporov. Nadalje bodo postali s 1. aprilom prosti protosori dosejanih vojaškega doma, ki se bodo oddali policiji za nastanitev ne oženjenih stražnikov, za katere je sedaj občina plačevala 56.000 Din na leto v Töniesovi hiši. S tem bodo v šentpeterski vojašnici oddani vsi razpoložljivi prostori.

Več samostojnih predlogov m. s. Musarja za napravo raznih motov preko Ljubljane in Gradašče ter cest je župan odkazal gradbenemu odboru.

M. s. prof. Horvat je pri tej priliki pripomnil, da nima pomena vlagati samostojnih predlogov za razne nove investicije, ker ni upanja, da bi prišle v novi proračun, in se s tem samo obremenjuje z delom gradbeni urad.

Župan dr. Adlešič se je pridružil govorniku ter je priporočal, naj bi mestni svetniki pri svojih predlogih tudi predlagali, kje naj se dobi potrebni kredit. Upoštevalo naj tudi, da je načrt novega proračuna izdelan in da bo v kratkem predložen. Ako bi hotela mestna občina ugoditi vsem željam, bi moral biti proračun vsaj za 20 milijonov večji, kar pa ni mogoče.

Župan je nato javno sejo zaključil ter odrešil tajno sejo, v kateri je mestni svet razpravljal o raznih prošnjah uslužbenec Mestne hranilnice ljubljanske za napredovanje in drugih personalnih zadevah.

polne so se namreč pojavili »cigani«, ki jih je bilo kar za nekaj voz. Pri obhodu se je pa posoneje zgodila nesreča. Nekemu »ciganu« je voz povozil nogo, ki mu jo je holo močno poškodovano, tako da so morali uboga »cigana« odpeljati domov. Nesreča pač ne počiva...

— Iz Sokola. Na družabnem večeru Sokola, ki se je vršil te dni pri br. Mahoriču, so bile bratovi, ki so si priborili na zadnjih smuških tekah prva mesta izročene diplome. Dipleme so bile podeljene sledečim bratom: Požeju Tonetu, Vovšku Joletu, Detičku Fr., Vesjaku Cirku, Spalirju Romanu, Knezu Ivanu in Krajncu Bogdanu. Čestitamo. Zdravo.

Zatiranje sadnih škodljivcev

Ljubljana, 13. februarja. Znano je, da je na sadnem drevju v Ljubljani mnogo več škodljivcev, kakor na deželi. Zatiranje teh bo uspešno, če vsi lastniki sadnega drevja in grmičevja uporabljajo zatiralna sredstva. Ako se v tem trudi samo posamezniki, je uspeh le delov. Opiraje se na paragraf 20. zakona o zatiranju sadnih škodljivcev in na tozadevni razglas mestnega poglavarstva v Ljubljani št. 36.857 (36) 4700 od 5. 6. 1936 bo podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani po svojih nameščenih vršila zmislo škropljenje (pred brstenjem) od vrta do vrta, koder tega ne morejo napraviti lastniki sami. Prav tako bo opravljala kasneje pomladansko ozir. poletno škropljenje.

Članom podružnice se bo zaračunavalo zatiralno sredstvo po trehletni nabavne cene, nečlanom pa po trgovski ceni. V interesu vseh lastnikov vrta je, da pristojni kot člani z letno članarino Din 25.— Razen tega prejmejo člani mesečni: »Sadjar in vrtnar« in uživajo še druge ugodnosti.

Znižano ceno škropliva si prihranijo mnogo višje vsote.

Mestno poglavarstvo bo na podlagi zakona o zatiranju sadnih škodljivcev kaznovalo v prid kmetijskega sklada z globo od Din 10.— do 300.— malomarnega lastnika sadnega drevja in izvršilo zatiranje na troske obsojencev.

Živilski trg

Ljubljana, 13. februarja. Zadnji sneg je nekoliko vplaval na cene živil. Danes je zopet nekoliko pritišnil mraz, kar pa ni vplivalo na dovolj veliko, da bi ne bilo dovolj izbire.

Zaradi snega se je nekoliko podražila domača zimska salata, predvsem motovilce in radlje. Motovilce je po 1,5 Din merica in suhega gosposinja dobi zelo težko. Radlje kmetice prodajajo tudi po težji, in sicer po 16 Din kg., a je mnogo lepši od domačega in prodajajo je suhega. Danes mraz ni bil tako oster, da bi ne mogli prodajati nezavarovane zelenjave. Zdjaj še lahko upamo, da ne bo hujšega mraza in da se zelenjava zaradi njega ne bo več podražila. Domači zelenjavi zelo konkurirajo zlasti uvožena salata, ki je po 8 Din kg. in cvetača, ki so jo danes prodajali precej svežo po 4 Din kg.

Kmetje slabo zalagajo trg s sadjem in prekupčevalci zdaj konkurirajo z njimi celo s cenami ter dobaj pri njih lepša jabolka po 5 Din kg. kakor pri kmetijskih prodajalcih. Najlepša jabolka so po 9 Din kg.

Jajca se se zopet nekoliko podražila, ko so gospodinjice že trdno pričakovale, da se bodo pocenila. Danes so bila zopet po dinarju sveža, toda svežih ni bilo niti na izbiri. Vložena so prodajali prekupčevalke 14, 13 in 11 komadov za 10 Din. Bajje vpliva zadnje čase na ceno jajc na našem trgu povečani izvoz. Zdjaj so pa tudi jajca nekoliko dražja zato, ker je zopet postalo mrazo in kokoši ne nesejo kakor bi sicer, če bi bilo toplejše vreme. Strašilo nas celo, da jajca ne bodo cenejša pred veliko nočjo. Spretni prekupčevalci bajje že zdaj zbirajo jajca za veliko noč. Zaradi tega bo prihodnje tedne manj jajc na trgu in cene bodo ostale visoke.

Iz Radeč

— Štiri narodne šole zaprte. V zadnjem času so se pri nas in v bližnji okolici močno razpaslo ošpice. Ponekod so oboleli skoraj vsi otroci, ki hodijo v šolo. Ko so v Radečah zaprli šole, je bilo bolnih 150 otrok. Bolezen pa se močno širi. Zato je sresko načelstvo zaprlo to šolo do 15. februarja. Enako so zaprle šole na Svibnem in v št. Juriju pod Kumom, dočim je narodna šola v Dolah, ki spada že pod litjski srez zaprta za tri tedne.

— Štorklja na cesti. Te dni se je mudila neka ženica v Radečah. Nenačdoma ji je postalo slabo ter za hip počila pri Studenem pri »Križevcu«, kjer je povila brez vsiljene pomoči zdravo dete. Mimoidoč ljudje so jo odprli k Podiesniku, kjer so ji mudili prvo pomoč.

— Pusta po pokopavali. Na pepelnico sredo popoldne so pripeljali v Radeče, kakor običajno vsako leto pusta. Na čelu sproveda, ki so ga tvorile pustne šeme je korakala godba. Za njo je šla številna množica radovalnežev.

— Na občnem zboru SKJ je bil izvoljen za starosta pri našem društvu bivši predsednik mestne občine br. Anton Polanc.

— Radijske motnje. Lastniki radijskih aparatov se pritožujejo, da imajo zlasti v večernem času silne radijske motnje. Večinoma zlasti ob sobotnih zvečer se prav težko dobe čisti glasovi. Potrebno bi bilo da se tudi v tem pogledu napravi red. Vsi lastniki, ki uporabljajo tok za pogon svojih strojev se opozarjajo da obstoja zakonska določba, da si morajo nabaviti aparat za blokiranje, ki preprečuje radijske motnje. Na pritožbo radijskih amateljev se lahko pokrene ta akcija, ki bo nedvomno rodila željene uspehe. Aparat za blokiranje radijskih motenj stane okoli 200.— Din ter si ga zainteresirani lahko nabavijo pri vsakem večjem elektrotehničnem podjetju.

— Pomnjanje in beda v naših krajih. Po okoliških vaseh vlada velika beda, kar se označa zlasti pri družinah s številnimi otroki. Kmetovalci so večinoma samo bafarji, priložnostni delavci ali pa železničarji, ki zmanjšajo komaj toliko, da prežive sebe in družino za obliko in omutev pa t'm zmanjka denarja. Zaradi tega hodijo otroci v šolo slabo občešeni in obuti. Ob nebeh pa ne morejo niti k šolski hiši. Dogaaja se, da si ponekod v družini izposojajo

jejo obliho drug od drugega. Za bošče je nekaj malega darovala kr. banska uprava in pa zavod sv. Vincencija Pavajškega. Čim pa bo tukajšnji krajevni šolski odbor prejel volilo pokojnega dobrotnika g. Podvinca, se bo obdarilo več otrok.

— Slabe deževne vreme traja s malimi presledki še nekaj časa. Savinja in Sava sta narasli, zato je zopet ozivel delo naših splavarjev, ki so s splavi odjadrali proti Zagrebu.

— Prostovoljna gasilna četa Radeče je imela te dni sejo, na kateri so vsi člani brez izjeme ponovno izvolili svojega dolgoletnega in zaslužnega vodjo g. Roberta Premetsteina za predsednika čete. S tem je društvo dokumentiralo, da uživa g. Robert Premetstein neomajno zaupanje v društvu.

Beleznica KOLEDAR

Danes: Sobota, 13. februarja katoličani: Gregor II.

Jutri: Nedelja, 14. februarja katoličani: Valentin, Cvetna

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Zenski raj.

ZKD: Bengali ob 14.15 v Matici.

Kino Ideal: Bela parada.

Kino Sloga: Slepota popotnika, matineja

»Če srce spregovori« ob 14.15.

Kino Union: Dekle s planin, Matineja

»David Copperfield« ob 14.15.

Kino Moste: Krivavi kapetan.

Kino Siska: Po krivici osumljen.

Prvi veliki elitni umetniški ples ob 20 v Kazini.

Filozofsko društvo: predavanje prof.

Gnjezde »Umetnostna filozofija in estetska kultura« ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi.

Šentjakobsko gledališče: »Labirint«, slavnostna predstava Udruženja Četnikov, ob 20.15.

Društvo zobotehnikov občni zbor ob 20. v Delavski zbornici (mala dvorana).

Koncert »Save« ob 20.30 v Sokolskem domu v Štepanji vasi.

Šentjakobsko gledališče: »Labirint« ob 20.30 Mestni dom.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kino Matica: Zenski raj.

ZKD: Bengali ob 10.30 v Matici.

Kino Ideal: Bela parada.

Kino Sloga: Slepota popotnika, matineja

»Če srce spregovori« ob 11 dopoldne.

Kino Union: Dekle s planin, matineja

»David Copperfield« ob 11. dopoldne.

Kino Siska: Po krivici osumljen.

Kino Moste: Krivavi kapetan.

Sokol IV. občni zbor ob 9. pri Marenčetu na Dolenjski cesti.

Društvo železniških upokojencev občni zbor ob 14 hotel Lloyd.

Šentjakobsko gledališče »Labirint« ob 20.15 Mestni dom.

Udruženje četnikov krstna slava ob 9. v lovski dvorani hotela Metropol.

Sah Ljubljana — Karlovec semifinálna tekma za državno klubsko prvenstvo ob 10 v restavraciji »Zvezda«.

Otvoritev tečaja društva izložbenih aranžerjev ob 9. dop. v Trgovskem domu IV. nadstropje.

Lutkovni oder na Taboru: »Jurčkov junaki« čln: ob pol 16.

Lutkovno gledališče Ljubljanskega Sokola: ob 16. »Robinson« v Narodnem domu.

Šentjakobsko gledališče: ob 20.15 »Labirint«, poslednjič.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Cartus, Moste — Zaloška cesta.

V četrtak popoldne je bil na seji Narodne skupščine spročen poslancem sklep administrativnega odbora, da se jim povisajo za nepredvidene izdatke posebni dodatki od 50 na 100 Din dnevno in sicer tako, da bo veljalo povisovanje od začetka proračunskega leta 1936/37. Toda v bodoče narodnim poslancem ne bodo več dajali posojil iz blagajne Narodne skupščine. Predsednik Narodne skupščine je pooblaščen, da zaprosi za ta znesek nakladni kredit od finančnega ministra Narodna skupščina je sklep administrativnega odbora soglasno odobrila.

Iz Ptuja

— Zadoja pot kulturnega delavca. V torek je umrl v ptujski hiralnici bivši organist g. Šentjure Silvo, katerega je številno prebivalstvo v četrtki sprejelo na zadnji poti izpred mrtašnice na mestnem pokopališču. Pokojni je bil splošno znan in priljubljen kulturni delavec, ki je deloval skoraj v vseh društvih in to še pred vojno, ko so bili Slovenci tukajšnjim Nemcem trn v peti. Agilno je zlasti takrat sodeloval kot član Dramatičnega društva ter smo ga večkrat videli na odru. Pevci Glasbene Matice in Cecilije so mu na grobu zapeli v slovo dve žalostinki, pater Mirko pa se je v lepih besedah od pokojnika poslovil. Naj počiva v miru, preostali nam se sožalje.

— Še ena smrtna žrtev. Na pustni torek se je zgledal pri posestniku Gorjancu Antonu v Rotmanu vinčar Smigoc Franc iz istega kraja, s katerim je bil v sorodstvu. Smigoc, ki je prišel pred hišo Gorjanca že ponoči, je zahteval, da mu odpre vrata. Ker mu Gorjanec vrata ni hotel odpreti, je vdiral ter Gorjanca tudi dejansko napadel in ga začel obdelovati s kolom in nožem. Gorjanec je kmalu obeležal ves krvav in so ga morali prepeljati v ptujsko

Zahrepenel sem po teatru

Pot Iva Berščaka od politike in novih gospodarskih teorij do gledaliških desk

Ljubljana, 13. februarja. O g. Ivo Berščaku smo vedeli, da se je svoj čas zelo zanimal za politiko. Slišali smo ga na shodih in zborovanjih, ko se je razgovarjal z vseh strani in razlagal. Vedeli smo tudi, da ga zelo zanimajo gospodarski in socialni problemi. V ožjem krogu njegovih znancev in prijateljev se je mnogo govorilo o Berščakovem narodno-gospodarskem teoretičnem delu o vprašanjih, ki se tičejo osnov gospodarstva in vzrokov gospodarske krize. Berščak je v tem svojem elaboratu tudi povedal, kako je mogoče k rasti premagati. Jedro njegove rešitve je v valutni reformi, o kateri govori v svojem delu zelo obširno in izčrpno. To Berščakovo delo seveda ni našo zalogino.

Nismo pa vedeli, da je šla Berščakova pot od politike in valutne reforme k teatru. Ne davno nas je presenetlo poročilo v mariborskem časopisu, da je z uspehom nastopil v mariborskem gledališču in sicer v »Prvi legiji«. Zaradi tega smo ga pobrali, kako je prišel na deske, ki bi bile pomenijo življenje in kaj mu te deske pomenijo.

— Čitali smo! Kako ste prav za prav prišli do teatra? — Do gledališča sem imel že od nekdaj veselje, je pripovedoval Ivo Berščak, saj sem že pred leti absolvirao dramatično šolo v Mariboru, nisem pa tedaj sprejel poročila g. Skrbinaška za angažma. Pozneje sem živel na deželi, kjer sem se udeleževal na diletanških odrih. Zanimala so me pa bolj socialna vprašanja, ki me zanimajo še danes, kljub temu se pa s politikijo že več let ne bavim.

— Saj res, kaj pa z vašo valutno reformo, o kateri ste pred leti tako goreče debatirali?

— Se vedno sem prepričan o pravilnosti moje ideje glede valutne reforme, to je, o potrebi tako zvanega »blagovnega denarja«.

Vse se razvija v prilog to nove gospodarske teorije. Zdaj se ne pečem več z njo, zahrepenel sem po teatru, kjer človek živi vse, stransko, polnejše življenje. Mislim, da je gledališče zelo važen kulturni čimbenik pri vzgoji in izobrazbi naroda. Na deželi so še posebej pomembni diletanški odri.

— In zdaj ste se spet odločili za gledališče? — S Skrbinaškom sva v Ljubljani večkrat govorila. Predlansko jesen me je ob nekakih priložnostih vprašal, zakaj sem opustil misel na teater, češ, da je škoda, ako se ne posvetim odru. Dogovorila sva se, da bom bo dil etet k njemu v šolo. Tako sem njegov učence zdaj že drugo sezono. Naglasiti pa moram, da me g. Skrbinašek uči zastonj.

Ljubljana ve, kakšnega umetnika in človeka ima v osebi režiserja iz igralca g. Milana Skrbinaška. Vsaka človeška zajednica in vsaka kulturna celica v njej mora skrbeti za svoje naslednike, za svoj naraščaj. Tako kulturna celica je tudi gledališče. Tudi ono bi moralo skrbeti za svoj naraščaj. V tem pogledu vrši g. Skrbinašek svojo dolžnost v polni meri.

— Kako pa je bilo v Mariboru? — Hvala dobro! Upoštevati je treba, da so v Mariboru »Prvo legijo« že večkrat uprizarili in je bila prav za prav že odigrana. Obisk je bil ob mojem gostovanju kljub temu zelo dober. Pravilo so mi, da so sedeli v gledališču nekateri, ki sploh ne hodijo v gledališče.

Nisem pa imel nobene vaje z vsem ansamblom, razen samo z režiserjem. Odrska situacija mi je bila sploh neznana. Kljub temu sem z uspehom zadovoljen in tudi kritika je bila z menoj zadovoljna, pa Publika, kakor ste čitali.

— In sedaj nadaljujete študij? Kakšne načrte imate za bodočnost?

— Da, nadaljujem študije pri g. Skrbinašku. Toda, kaj naj vam povem o evroih načrtih za bodočnost? Voljo imam nekaj doseči in verujem v samega sebe ter študiram in delam. Sicer pravijo, da je vsak svoje sreče kovač, vem pa, ko izkušnji, da velja ta pregovor le pod pogojem, da človeku usoda ne zapira pota. Menda veste, kaj s tem mislim.

Prav za prav nisem vedel, kaj s tem misli g. Berščak, mislil sem si pa vsemogoče, ker je bila že poznata ura in nam je vsem čvček razvedril obisti in jetra, da nismo hoteli misliti na krize in težave vsakdanjega pehanja, ki nekaterim res krmo zapira pota do boljšega in višjega življenja. Ivo Berščaku sem pa želel vso srečo v novi karieri, ker sem prepričan, da gre slehernemu človeku po božjih in človeških postavah najbolj prikladen prostorček pod soncem, kjer zadnja s polnim prsi in tu pa tem vzklina, da je srečen. — emze —

mora vinaki kis prodajati po določbah zakona o vinu. S tem bi se poraba slabših vin dvignila, kar bi bilo tudi v korist vinogradnikov. Prodaja vinskega kisa bi morala biti pod nadzorom pri proizvodnji in prodajalcih. Zelo velikega gospodarskega pomena bi bila za našo državo prodaja sadnih kisov, ker je pri nas mnogo sadja.

Pomembne so tudi zahteve gospodinj glede organizacije gospodinjkega gospodarstva, da bi ne spadalo pod tri ministristva (prosvetno, kmetijsko in trgovinsko), temveč samo pod prosvetno ministristvo in da bi pri njem imele več besede ženske. V ministristvu prosvete bi se naj ustanovil poseben odsek, ki bi mu bilo podrejeno vse gospodinjstvo in ki bi ga vodile le ženske moči. Razer tega gospodinjke razmišljajo tudi o ustanovitvi gospodinjke zbornice.

Gospodinjke stalno ponavljajo zahtevo po pocenitvi sladkorja. V tej številki svojega

glasila poročajo, kako nameravajo poceniti sladkor na Češkoslovaškem in kako pri nas pobližajo tihotapstvo s saharinom. Gospodinjke zavzemajo stališče, da bi bila pocenitev sladkorja najboljšje sredstvo za zatiranje tihotapstva s saharinom. Sladkorne tovarne bodo prispevale dinar od 100 kg sladkorja, prodanega v naši državi, za zatiranje tihotapstva saharina, kar bi znašalo okrog 80.000 Din, ako bi poraba sladkorja znašala 8.000 vagonov. Za kg zaplenjenega saharina dobe 100 do 300 Din. Tihotapstvo saharina stane državo ogromne vsote denarja. Tihotapstvo se lahko razvije le v nenavčnih razmerah ter lahko rečemo, da bi saharina nihče ne tihotapil, če bi se sladkor primerno pocenil. »Gospodinjke« piše med drugim: »Namenoma da bi sladkorne tovarne žrtvovala siromašnim za 80.000 Din sladkorja, bodo dale ta denar za ovačuhe; ovačustvo in tihotapstvo sta pa največkrat začetni stopnji k večjim zločinom«.

štujema use ti druge, ka tud muska dilaje, Tjebe, naš Zore pa lubma, ka si resnično tak vas naš, kat sa Tva je pism naše, kaj ih zna jen ih puaje ris ži usak Slavenc, kat drugih nkal tak m pa tulk. Sej je teh Tva ih pism za ana urnh klauze brez lehnštata — kar naprej ih je njeslu jen ih še zmirej nus, kat deb tjekla ldrca pausud, kir se slavensku gaveri m pa puaje — se čez murje, ki u Amerika i je ubrala. Se je ni tam pravsetne prreditve, kir b se med izsilenci na pile Tva je »rdiče ruže« jen še druge.

Pa si riku: »Bjenmu na pavej, ka na maram, deb me spit pa cajngah dajal — sam Juže žih zvil« Duabru, se je pa sam Južetu pavidalu.

Mi pa, ka vima, kaj si nam, Ti pavima, de si kat včnu žiu kus, izrižan iz našga idrskga srca, ka žvi u Tjeb jen s Taba, ka na bu nkal umaru, duakler jen kir se bu gavari slaven-ska besida. Ka Ti tu pavima prau iz naše duše, Ti usma za Tva ih pideset lit, deb se Ti spaulne use želi, kar ih še imaš u svajmu bagatmu sarcu — deb prvirle iz nega še use tise pism, ka s ih zamislu za nas, za druge — sej zase jen nase u svai skruamnat jen znani dabrut nisi nkal velik žjelu jen mislu.

Pa še nikelj Ti želima: deb Ti usak dan pa an ldrčen, prjatu jen znanc zataknu u knoflehar an frish, rdič nagl, deb biu zmirej abnagličkan, kat sma Te vidl na dan, ka si vidu Abrahama.

—Tune—

Drevi nastopi pevsko društvo »Sava«

Ljubljana, 13. februarja

Med naša najmarljivejša pevstva društva štejejo po pravici »Savo«. Že dvanaest let se v tem pevskem društvu neumorno in požrtvovalno udeležujejo večinomna preprosti ljudje, ki jim ostaja od težke borbe za vsakdanji kruh le malo časa za petje. Vsako leto priredi »Sava« samostojen koncert in tako ga priredi tudi drevi v dvorani Sokolskega doma v Štepanji vasi. Na

sporedu so Adamičeve, Prelovčeve, Preglje ve in druge lepe pesni.

Prepričani smo, da bodo prijatelji lepega petja tudi letos izkazali simpatijo in naklonenost marljivemu pevskemu društvu »Sava« s tem, da bodo drevi napolnili dvorano Sokolskega doma v Štepanji vasi. Občinstvo opozarjamo, da bosta vozila v Štepanjo vas zvečer dva avtobusa, prvi odpelje s Krekovega trga točno ob 20., drugi pa ob 20.15 od poljanske mitnice.

Umreti je moral, ker je pristaš dr. Mačka

18 mesecev strogega zapora, ker je do smrti pretepel 70 letnega starca

Novo mesto, 12. februarja. V Koritnem pri Kostanjevici je živel na posvetstvu svojega 48letnega sina Čudiča Jožeta njegov oče, nad 70 let stari Čudič Martin. Zaradi domačih gospodarskih in premoženjskih razmer pa je med sinom in očetom že dalje časa vladalo sovraštvo. Prepričani sta iskala pri vsaki stvari tako, da je postalo življenje med njima že nezno. K vsem neprijetnostim so se pridružil še tožbe, ta rak-rana pri naših gospodarskih, ki uničuje zdrave temelje domačije in neti med domačimi in sosedi sovraštvo, jezo in gorje. Ta rak-rana se je vcepila tudi na Čudičev dom. V pravih, ki sta jih imela stari in mladi Čudič, je nastopal kot priča 32letni pos. Novoselič Janez iz Koritnega, ki je kot tak pred sodiščem izpovedal v neprilog Čudiča st. Zato in pa ker je bil pok. Čudič Martin drugačnega političnega naziranja kakor Novoselič Janez, je nastalo tudi med njima sovraštvo.

Bilo je lani v nedeljo 22. novembra, ko se je mudil pok. Čudič Martin v vinskem hramu pos. Krejačiča Martina. V sosednem, pod isto streho se nahajajočem hramu pos. Viranta Jakoba pa se je mudil istočasno tudi Novoselič Janez s svojo družbo. Družbi sta bili ločeni druga od druge le po tanki, leseni steni. Govorjenje iz enega hrama se je tako prav dobro slišalo. Pokojni stari Čudič je ob tej priložnosti svoji družbi dejal, da ne bi šel pit v sosedni hram, kjer je Novoselič Janez, češ, da so v tem hramu sami »četniki«. Zaradi tega izgovorja pa v hramu samem ta čas ni prišlo do hujšega. Okrog 21. ure zvečer pa je Novoselič slišal, da pok. Čudič Martin v pijanosti razsaja okrog svojega stanovanja ter se jezi na svojega sina Jožeta in na Novoseliča. Zaradi teh besed je šel Novoselič pod okno pok. Čudiča, za katerim je opazil pijanega starca, ko je govoril sam s seboj. Mrmljal je, da je sedaj na konju, ker so dobili »mačkovec moč« — nasprotniki pa bodo že svoje dobili. Zaradi teh Čudičevih groženj se je Novoselič Janez odstranil izpod okna in pristopil pod okno, kjer stanejo Čudič Jože. Njega je takoj poklical »o knu in mu povedal, da je sedaj »staro malo namahal. To pa zaradi tega, ker ne da miru. Dejal je še, da bi bilo to lahko, če bi bila vezna vrata odprta. Čudič Jože je Novoseliču svetoval naj gre v sobo starega skozi okno in naj ga dobro namaže.

Po tem razgovoru se je Novoselič odstranil, šel na dvorišče za hišo in tam pobral debel kol. Tako oborožen je vdril skozi okno v sobo starega Čudiča. Takoj je jel z gorjčo pretepati na postelji ležečega starca, da mu je prelomil levo čeljust, dve rebri in obe podlehničnici. Slednje poškodbe mu je prizadel kol, ko se je starac dvignil iz postelje in razprostri roke, da bi se ubranil udarcev. Mož je dobil več lahkih in težkih poškodb, ki so bile glede na njegovo starost smrtonosne. Za temi poškodbami je Čudič Martin čez 10 dni tudi umrl.

Zaradi smrti starega Čudiča sta se morala zagovarjati pred novomeškim sodiščem Novoselič Janez in pokojni sin Čudič Jože. Na točkovni razpravi je Novoselič v bistvu priznal svoje dejanje, zankal pa je krivdo, češ, da ni imel namena Čudiča težko ali smrtonosno poškodovati, temveč ga je hotel le malo pretepati. Tudi pok. sin Čudič Jože je krivdo smatral

kal. Izgovarjal se je, da ni hotel Novoseliča pustiti pri veznih vratih v hišo in le kar tako, tja v en dan mu je samo dejal, da naj gre v očetovo sobo skozi okno. Senat trojice, ki mu je predsedoval s. o. s. g. M. Černoš, je obsodil Novoseliča Janeza na 18 mesecev strogega zapora, Čudiča Jožeta pa na 4 mesece strogega zapora, pogojno za 2 leti.

Zorko Prelovec petdesetletnik

Ljubljana, 13. febr.

Jemenes, kdu b si mislu, da je naš prjatu, naš dragi ldrčen, g. Zorko Prelavec predučnejem Abrahama vidu. »Se tu ni magučje«, prauje negavi prjatlji jen znanci, ka ih je an velk kap, »deb ih jemu Zorko ris ži pideset na poklu.« Zakaj? Zatu, ka sma pr Zorkotu preveč vajeni na negau mladustn jen hudamušn smih, na negava gibčnost m pa na negava včna pridnast, sej je zmiram u sammu lubmu dilu. Glih zdej piše spit ane idrske pism — pa bai se, beb na babiu anga al dveh bel padkavanih rajakau, kab zalažil tistih tri da štirtaužni dinarjev, ka sa pribni tri za izdaje. Lub muj! A na viš, kulk nas je ldrčenu m pa »nehni« prjatlau, ka bama pakpil tiste Tva je pism kat deb pamašku. Se vima, de baje fajm m pa zrile — če ih pišeš za svaje pidesetltnica. Bjedn b Ti ih na prsudu pideset, kvčim anih stideset. Nu, sma pa le paglidal u tiste buvke, kir sa lita nutr pisa. Akurat! Pideset ih je!

Ja kaj nej Ti pa dama za tuj jubi leum? Use, kar b Ti dal, b blu premal, ka s nam pa Ti tulk dan. Se vandr spa-

Prijatelju Dolenjske v slovo

Višnja gora, 12. febr.

Prijatelja Dolenjske — inženirja Milana Sukljeta ni več... Bridko je pretresla ta vest njegove številne prijatelje in znance, dvakrat težko je zadela vs Dolenjsko, ki je vanj upala, od njega pričakovala pomoči. Kdo bo zdaj tako ljubil Dolenjsko, kdo bo zanj žrtvoval vse svoje moči in ves svoj vpliv? Kdo bo stal pri njegovih poteh, kdo nadstavljal započeto delo, ki je v tako kratkem času tako lepo pognalo žlahtne sadike in že prinašalo prve sadove? Ta vprašanja pritiskajo danes na Dolenjsko, ki žaluje za svojim najboljšim in najsebičnejšim prijateljem in Milanom Sukljeto.

Ko je prispela žalostna vest o njegovi smrti v Višnjo goro, skoraj nismo mogli verjeti, da je resnica. Kako neki, saj je še pred kratkim vselega obraza stal skozi mesto proti Polzevemu, ki se mu je tako prikljubilo, da je postalo njegov drugi dom. In zdaj ga ne bo več v to našo subogo Dolenjsko, ki kakor začarana Trnjavica spava za gosto mrežo trenja in rož in čenka, da ji enkrat naklonijo prijaznost otro sinovi naroda, ki vplivajo v naših javnih stvarih (njegove besede v knjižici o Polzevem). Veliko je z njim izgubila Višnja gora in težko ga bo nadomestiti. Kakor je njegov oče nekoč kot deželni glavar kranjski rešil Višnjo goro s tem, da je prestavil, sodišče, davkarijo in druge urade iz Stične v Višnjo gorotako je šel tudi ing. Milan po očetovih stopinjah in Višnjo goro vdrugič rešil s tem, da ji je odkril nov vir dohodkov v tujskem prometu in z domom na Polzevem prvi odprl vrata na Dolenjsko. Neutrdujliv je bil pri delu za povzdigo Dolenjske, povsod pričujoč, z vsemi prijazen, da so ga vsi poznali in ljubili. Sredi dela in načrtov pa ga je ugrabila smrt. Višnja gora nikoli ne bo mogla poplačati njegovega dela, oddolžila se mu je deloma le s tem, da ga je izvolila za častnega meščana in občana višnjegorskega. Ob njegovi smrti je bila na magistratu izobesena žalna zastava; posebna deputacija pa se je udeležila njegovega pogreba. Slava njegovemu spominu!

Iz Zagorja

Preložene volitve. Nemalo presenečenje in dokaj nezadovoljstva je povzročila vest, da je rudarska zadruga v Ljubljani preložila volitve obratnih zaupnikov za cel mesec na 14. marca. Doslej je bilo voljenih gotovo število zaupnikov po večinskem sistemu, odgoditev volitev pa je zdaj nastala zaradi uvedbe proporcionalnega sistema. Ki boja najbolj prija trenutnemu političnemu položaju. Pričakovati je, da bo ta ukrep le še poostri volilno bitko. Prognosa pa je slej ko prej ugodna za socialiste, katerim bo stala nasproti krščanska strokovna skupina rudarjev.

Selekcijsko društvo, katerega predsednik je požrtvovalni učitelj g. Kolenc Lojze, bo imelo svoj letni občni zbor v nedeljo ob pol 8. uri, takoj po maši v prostorih zagorske narodne šole. Občnega zbora se bo udeležil tudi sreski kmetijski referent g. Šuštaršič Franc in zastopnik zveze selekcijskih organizacij iz Ljubljane. V našem srezu so podobna društva še na Krki, v Stični, Radoboj vasi in Litiji. Vsa z veliko vneemo uvajajo plemensko goved v naša kmetijska gospodarstva, česar uspeh je že dokaj viden. Tako je med drugim sklenilo naše društvo nakup nekoli-ko plemenskih mladih telic, k čemur bo prispevalo s primernim zneskom. O poteku občnega zbora bomo še poročali.

Poštne direktorji s prošnjo, da opozori svoje urade v Ljubljani odnosno vse one, ki uporabljajo stroj za avtomatsko žigovanje, da prihajajo, bodisi iz okvare na strojih ali iz kakšnega drugega vzroka, dopisnice z zamazanimi odtisi na telestih strani, valed česar je večini nemogoče razbrati vsebino sporočila. Če je to sporočilo napisano celo s svinčnikom ali prav drobno, postane zadeva še brezupnejša in prejemniki, ki niso nikakršni svetlovidci, marsikdaj lahko vled tega utrpe škodo. Prosimo, da se tu uvede potreben red.

Kralj Brkolina pride drevi v Sokolski dom, jutri pa si bo ob 15. uri ogledala to ljubko igrico mladina. Obkrat so znane cene. Privrkat bo na desetak nastopil sokolski naraščaj. Pridite ga pogledat in mu s svojim posetom vlijte veselja in poguma za nadaljnje delo. Režija je v rokah br. Vovka Mirka.

TEŽAK POGOJ

Gospa, kaj res ni nobenega upanja, da bi kdaj zavzel mesto vašega pokojnega moža? — Zakaj pa ne? Kar umišta, pa ga lahko takoj umišta.

Zdravstveni nedostatki v Ljubljani

Nekaj pripomb k poročilu mestnega fizikata o zdravstvenih razmerah v našem mestu

Ljubljana, 13. februarja. Poročilo mestnega fizikata o zdravstvenih razmerah v Ljubljani se dotika tudi zdravstvenih nedostatkov, ki bi jih bilo treba odpraviti. Pri tem moramo upoštevati, da ima mestni fizikat v mnogih primerih samo posvečevalno moč, ne pa tudi eksekutivne. Samo po sebi se razume, da bi moralo mesto posvetiti posebno pozornost delu za odpravo zdravstvenih nedostatkov, ki na nje opozarja fizikat.

Med prvimi ljubljanskimi zdravstvenimi zahtevami je, da dobimo higiensko tržnico. Med drugimi zdravstvenimi nalogami Ljubljane poročilo našteva razširjenje nekaterih ozkih ulic, odstranitev nezdrukljivih hiš in barak, ureditev nasadov, igrišč in spornih prostorov, izpopolnitev kanalizacijskega in vodovodnega omrežja itd.

Za primer, kako potrebno je izpopolniti kanalizacijo v Ljubljani, poročilo navaja, da so se pred leti v Ljubljani in okolici pojavila nekatera malaricna obolenja. Kanalizirati bi bilo treba zlasti močvirne mestne predele in stoječe ali počasi tekoče vode ter pospešiti regulacijo Ljubljanske.

Higienske razmere so v priključenih okoliščinah občin zelo neugodne, zlasti v jugozahodnem delu Zg. Šiške. V mnogih predeh, čeprav so gosti naseljeni, na periferiji še nimajo vodovoda. Razer tega so organi mestnega fizikata našli vodnjake v bližini gnojšč, odprti jarkovi ali celo ob stranišnih brez gnojnih jam. Mnoge hiše pa celo nimajo vodnjakov. Mnogo je še primitivnih lesenih stranišč brez greznice in tu in tam so tudi odprte gnojne jame in iz njih se steka gnojica po dvoriščih in pogosto se tudi odteka v cestni jarek. Zelo važno je tudi, da so ugotovili z gnojnice onesnaženo vodo v šišenskih bajterjih, odkoder je došel Ljubljana dobivala led.

Voda ljubljanskega vodovoda je izvrstna, čemur je tudi treba pripisovati, da se je število črevesnih nalezljivih bolezni zelo znižalo. Velika epidemija griže po svetovni vojni se je razvila v okolici, kjer tedaj še niso imeli dobre pitne vode, odkoder se je razširila na mesto. V poročilu je posebej naglašeno, kako velikega zdravstvenega pomena za mesto je izpopolnitev vodovodnega omrežja, ki se je podaljšalo lani za 5.345 metrov. Vodovodno omrežje je merilo lani 151.330 m. Po porabi pitne vode ne moremo skopati, da je naša zdravstvena kultura na dovolj visoki stopnji. Lani smo porabili povprečno 14.000 kub. m vode na dan in je odpadlo na prebivalca 200 litrov. Poraba vode se je lani zmanjšala v primeri z letom 1935 za 12 l na dan in prebivalca. Potrebno je, da dobe vodovod vse hiše ter da se vodovodno omrežje razširi tudi na inkorporirane občine. V Šiški in na Barju, kjer je sicer že vodovod, so še vendar odprti vodnjaki. Dogaja se celo, da ljudje na koncu Črne vasi, v Hauptmancei in Dravljah uporabljajo vodo iz obcestnih jarkov in potokov za pitje in kuho. V inkorporiranih občinah pa mnogo hiš nima dobro zajetih in zavarovanih studencev. Samo v Dravljah, Kosezah in na Brdu pri Viču so našli 44 vodnjakov, ki imajo po preiskavi higienskega zavoda nezdruklivo ter neuporabno, 20 vodnjakov pa ima samo za silo užito vodo, če so vodnjaki asenirajo in razkužijo. V 67

Kmetijski strokovni tečaj

Ormož, 12. februarja

Te dni je priredila krajevna kmetijska zveza za poljedelce in živinorejce, sadjarje in vinogradnike strokovni tečaj, ki se je vršil v dvorani Kletarskega društva v Ormožu. Celodnevna predavanja, vezana s praktičnimi deli, so privabila obilo hvalažnih poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili predavateljem.

Kmetijski svetnik g. Šuštič Josip je predaval o pravilnem gnojenju, rentabilnem in modernem travništvu, pravilnem krmljenju goveda in splošno o govedoreji, prašičereji, pravilno zgrajenih hlevih in gnojščih o povzdigu sadjarstva, mlekarstva, boleznih krompirja in vnovčevanju kmetijskih pridelkov.

Banski svetnik g. Janžekovič Alojzij je razmotrival o današnjih pereh kmetijskih vprašanjih. Banovinski živinodržavnik g. Nardin je poučil ljudi o prvi pomoči pri živini in o zdravljenju živine z domačimi zdravili, ki naj jih ima vsak živinorejec ob vsaki priložnosti pri rokah.

Pomočnik sreskega kmetijskega referenta g. Ivan Bregant je razlagal o peronospori, o pravilnem škropljenju, zveplanju in obnovi vinskih gor, trsem izboru in modernem kletarstvu.

Poslovodja Kletarskega društva g. Munda Martin je navduševal ljudi za kmetijsko in vinogradniško zadružništvo (moderna stiskalnica, tipizacija vin i. t. d.)

Za naša ljudje niso kazali prevelikega smisla za združništvo in so predavateljem česje ugovarjali. Zeleti bi bilo, da se taki poučni tečaji vrše vsako leto.

Gospodinjske zahteve

Ljubljana, 13. februarja

Glasilo Zveze gospodinj »Gospodinja«, ki izhaja mesečno in ki pogumno zastopa zahteve naših gospodinj, objavlja v 2. številki več zanimivega gradiva tudi za splošno. Gospodinjstvo glasilo je na strokovni višini ter dobro urejevano (urednica Anica Kropivnik) in se bavi stalno z aktualnimi gospodarskimi zadevami, ne le z gospodinjstvom vprašanji.

Združenje trgovcev v Ljubljani, sekcija z alkoholnimi pijačami na veliko, je poslalo na pristojno mesto spomenico, ki govori o škodljivosti proste in neomejene žganjake kuhe ter porabi očetne kisline za izdelavo kisa. Zveza gospodinj je to resolucijo podprla zlasti glede porabe očetne kisline za jedilni kis in še posebej zahtevala, da se

Matineja Z. K. D.

NE ZAMUDITE KRASNega PUSTOLOVSKEGA FILMA O INDIJI!

BENGALI GARY COOPER
FRANCHOT TONENAJDEŽNEJSI KONJENSKI PODVIGI, BORBA IN ZMAGA!
Radi ogromne dolžine filma so predstave točno danes ob 14.15 in zadnjikrat
v nedeljo ob 10.30 v ELITNEM KINU MATICI
DIALOG V NEMSKEM JEZIKU!
CENE DIN 3.50 IN 5.50**DNEVNE VESTI**

— Knez namestnik Pavle rezervnim častnikom. Pri knezu namestniku Pavlu so se zglasili zastopniki Zdrženja rezervnih častnikov in ob tej priložnosti je naslovil knez Pavle potom »Ratniškega glasnika« na rezervne častnike naslednje besede: Naša vzvišena in sveta dolžnost je, da za vse večne čase s ponosom ohranimo spomin na vse one hrabre borbe, ki so s polnim samozatajevanjem in nacionalno zavestjo podžigali svoje življenje za veličino in slavo naše zedinjene domovine. Rezervni častniki in borci so pozvani, da med prvimi čuvajo to sveto oporoko in da vedno zvesto sledijo svetlimu primeru teh naših velikanih v svojem vztrajnem in nesobičnem delu za srečo in napredek kralja in domovine.

— K. notici o podražitvi bencina, priobčeni v večeršnji številki, nam sporoča sekcija trgovcev bencina na drobno v Ljubljani, da to, kar velja za Beograd glede bencina še nikoli ni veljalo za Ljubljano. V Beogradu namreč ni treba plačevati bencinske takse na bencin in tudi sicer so tam glede bencina mnogo na boljšem, kakor v naši banovini. Naši avtomobilisti bi utegnili misliti, da so navajali cen bencina tukajšnji trgovci, kar pa nikakor ne odgovarja resnici. Resnica je ta, da bencinski kartel tukajšnjim trgovcem kratkoročno predpiše prodajne cene, katerih se morajo držati in jim dovolj tako minimalen zaslužek, da z njim komaj krijejo svojo režijo. V Ljubljani stane že precej časa liter mešanega bencina Din 8.— čistega pa Din 8.30. Z današnjim dnem so mešanice in čisti bencin zopet podražili za 10 par pri litru.

odločbo o plačevanju prevoznih stroškov pri izvozu blaga, objavo banke uprave o pobiranju občinskih davčnin v občini St. Janž na Dolenjskem v letu 1936-37 in razne objave iz »Službenih Novin«.

— Za mrtvega proglašeno. Okrožno sodišče v Celju je uveljavilo postopanje, da se proglasi za mrtvega Franc Kolenc iz Gornjega grada, ki je odšel leta 1915 s 26. domobranskim polkom na rusko bojišče, kjer je brez sledu izginil.

KINO IDEALPremiera! **LORETTA YOUNG, JOHN BOLES**
v velofilmu**BELA PARADA**Veliki film o življenju začetnih eseter
Danes ob 16., 19. in 21.15, jutri (v nedeljo) ob 15., 17., 19. in 21.15 uri.

— Razpisane avtobusne proge. Razpisuje se obrat rednega prevažanja oseb s motorizirani vozili na progah: Novo mesto — Dol. Toplice — Ormožnice, Dol. Toplice — Straža, Straža — Zutebnik, Kočevje — Koprivnik, Kočevje — Kočevska Reka, Ormož — Vinica, Ormož — Stari trg, Brežice — Samobor in Sv. Peter pod Sv. Gorami — Bizeljsko — Brežice. Pri prvih treh progah prihaja v poštev tudi eventualna kombinacija. Interesenti se vabijo, da vložijo prošnjo (—e), opremljeno (—e) po predpisih paragraf 95. obrtnega zakona in čl. 15 min. pravilnika z dne 16. maja 1935. Služb. list št. 350-51 potom pristojnega občnega upravnega oblasti prve stopnje do konca tekočega meseca.

Večkrat berete v listih in knjigah

recepte za pripravo testenin. Spomnite se tedaj na JAJNINE-PEKATKE. Izbrane in preizkušene recepte pa najdete tudi na belih ovijih Pekatke.

— Kongres natakarej. 23., 24. in 25. t. m. bo v Splitu kongres natakarej iz vse države. Delegacija natakarej se je zglasila na mestnem poglavarstvu. V splošnem naj bi mestna občina dala za kongres na razpolago mestno posvetovalnico.

Za povzdigo ribogojstva. Poljedelsko ministrstvo namerava kupiti spomladi 400 tisoč posrvice in iker. Iker spravlja v posebne aparate za umetno oplajanje in te aparate položi v reke, kjer so ugodni pogoji za razvoj posrvice. S tem bo ministrstvo podpreti naše ribogojstvo, kar je velikega pomena tudi za razvoj turizma v naši državi, ker se tuji zlasti Angleži, vedno bolj zanimajo za snorniti ribolov v naših vodah. Iker bo nabavilo ministrstvo v hajovinskem ribogojnem zavodu v Bobinski Bistrici.

ADVOKAT**Dr. Miron****Bleiweis — Trsteniški**JE OTVORIL ADVOKATSKO PISARNO
V LJUBLJANI — TRDINOVA 5
(pogled sodišča)

— Naši tekmovalci so že prispeli v Sarajevo. Iz Sarajeva poročajo, da so se prispeli tja tekmovalci Jakopč, Sramel, Klančnik in Novak. Z njimi je prispelo tudi več drugih tekmovalcev iz Slovenije, med njimi 25 članov mariborske podzvezde. V Sarajevo so prispeli tudi vojaške smučarske ekipe iz Škofje Loke in Bobinske Bistrice ter vojaški tekmovalci iz Mostarja, Travnika, Tuzle, Boske Kotorske, Banjaluke in Cetinja.

— Večja starost kot službena leta. V Vučji vasi je postavljen za upravitelja s. l. Jože Kocbek. Njegov podrejeni učitelj Pucelj ima več službenih let nego je g. Kocbek star.

— Vlagatelji bivše avstrijske Poštne hranilnice bi glede na poziv društvenega odbora radi vedeli za njegov naslov, da bi mogli poslati prijave. Že opetovano so bili objavljeni taki pozivi, toda društveni odbor vedno pozabi objaviti svoj naslov in tako interesi ne vedo, kam naj se obrnejo.

Zobozdravnik**Dr. KRAIGER**

zopet redno ordinira.

Beethovnova 9 — Tel. 38-30

— Življen tramvajski promet med Beogradom in Zemunom. Vsek dan prepelje tramvaj med Beogradom in Zemunom okrog 20.000 ljudi, ob nedeljah pa še več. Beograjska mestna občina ima od tramvajskega prometa na tej progi mesečno okrog 1.300.000 Din dohodkov.

— Za doberh šest milijonov odkodovali državo. V razpravi proti sleparjem, ki so na račun invalidne odkodovali državo za težke milijone, prihajajo na dan vedno nove podrobnosti. Zastopnik zdravnega erarja je postavil zahtevek v znesku 6.809.000 dinarjev za kolikor so odkodovali Lakičević in njegovi pajdasi državno blagajno. Lakičević se ne čuti krivega, češ, da ni zagrešil vseh običajnih mu sleparij, temveč je samo posredoval v invalidskih spisih. Pred sodiščem je trdil, da ima 3000 dinarjev invalidske pokojnine, dohodke od stanarine in dohodke od obeh taksijev in da torej ni bogat.

— Na Sijemnu zapadlo 25 cm snega. Zagrebški smučarji imajo letos več sreče kakor ljubljanski. Včeraj dopoldne je na Sijemnu snega, tako da je zdaj sne-

ga okrog 25 cm in se bodo Zagrebčani danes in jutri lahko smučali doma, ker je postalo tudi precej hladno, tako da bo snega še dokaj dolga.

— Tečaj na matere in odrasla dekleta o negi, vzgoji in prehrani dojenčka se prične koncem februarja v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani. — Tečaj je praktičen in namenjen mladim materam in bodočim materam ter je brezplačen in traja v celoti 12 ur, to je šestkrat po 2 uri. Tečaj se bo vršil ob torkih in petkih in sicer popoldne od 4—6 ure ter sveder od 8. do pol 10 ure. — Prijave se sprejemajo dnevno v dopoldanskih urah tudi telefonično na štev. 2024. — Točen začetek se nanaša na dopisnico.

— Vreme, Vremenska napoved pravi, da bo spremljivalo nekoliko hladnejše vreme. Včeraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju in Splitu 10, v Mariboru 6, v Ljubljani 4,4, v Zagrebu 4, v Beogradu in Sarajevu 3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758,6, temperatura je znašala —3,2.

Tečaj društva izloženih aranžerjevSE VRAI V TRGOVSKEM DOMU
Gregoričeva ulica, IV. nadstropje
Otvoritev v nedeljo, 14. t. m. ob 9. uri dop.

— Strahovito krvoprelitje v Karlovcu. Včeraj dopoldne je Boško Popović iz hotela »Korana« v Karlovcu telefonično poklical iz mestne bolnice zdravnika dr. Im. Bro. Blichlerja, ki se je pozivu takoj odzval. Čim je prišel v hotel, ga je Popović ustrelil, potem je pa poglavlje sebi kroglo v prsi. Zdravnika je ustrelil s puško, sebe pa s samostrelom. Popović je bil bolan še delj časa, zdravljen se je v Zagrebu in Karlovcu in najbrž je bil v njem že davno dosorel sklep, da si bo končal življenje. Ni pa razumljivo, zakaj je povabil v hotel dr. Blichlerja in ga ustrelil. Dr. Blichler je bil znan v Karlovcu kot vestan in dober zdravnik.

— Zagrebški vlomilec aretiran v Ljubljani. V noči od nedelje na ponedeljek je bilo v Zagrebu vlomljeno v pisarno advokata dr. Stjepana Kavčiča in dr. Mije Marčiča. Vlomilec je odnesel dva pisalna stroja. Najbrž so mu bila tla v Zagrebu prevroča in popihala jo je v Slovenijo. Ljubljanski policija je včeraj obvestila zagrebško, da so njeni organi prijeli Ivana Volavška, pri katerem so našli ukradeni stroj. Priznal je, da ga je ukradel v Zagrebu, drugi pisalni stroj je pa prodal že v Sevnici. Volavška pošljejo v Zagreb.

ZVONCI KINO SOKOLSKI DOL
v Šiški, telefon 33-87

V soboto ob 7. in 9. uri, v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. uri v velofilmu

Po krivici osumljen

Käthe Nagy v glavni vlogi

V nedeljo ob 11. dopoldne matineja
NOČEM SE ŽENITI
Cena na vseh prostorih Din 3.50**Iz Ljubljane**

— Iz Kanalizacijsko omrežje v Ljubljani. Lani je bilo v mestu zgrajenih 2650 m kanalov in ima sedaj Ljubljana skupno 69 tisoč 979 m kanalizacijskega omrežja, to pa samo v mejah stare Ljubljane, brez inkorporiranih občin. Če pristojeno še kanale priključeni občin, ima Ljubljana nad 85.000 m kanalov. Kar se tiče kanalizacijskega omrežja, ki je eden prvih pogojev v pogledu zboljšanja zdravja mesta, ostaja Ljubljana še daleč za modernimi mesti in bo treba tu še veliko storiti. Najprej pa bo kazalo podaljšati zbiralni kanal ob Ljubljani saj se zdaj stekajo fekalije v Ljubljano skoraj v središču mesta.

— Ljubljani jubilej. Te dni je praznovan znan ljubljanski brivec g. Ivan Kastelic 40. letnico samostojnosti in solatstva, odkar je postal brivec. Pred 40 leti meseca februarja je prišel z brivskim obratom kot prvi Slovenec-Ljubljančan v Florijanski ulici. Tu je obratoval celih 38 let. Nato se je preselil na Trševsko cesto 88 v hišo Zadrudne zveze, kjer ima sedaj povečan obrat tudi v danski stroki. Narodni »Slovenskega Narodca« je pa že 40 let. Tudi mi iskreno čestitamo našemu jubileantu in mu želimo še mnogo zdravih in vesele let!

Drevi osi o Kazino**En España**

— Iz Matineja ZKD. Ponovno opozarjamo na današnji zabavni program Zveze kulturnih društev. Na krasni pustolovski film »Bengali«. Na usodo treh mladih angleških oficirjev, ki so s svojo brezprimerno hrabrostjo in požrtvovalnostjo udušili na meji Indije krut in opasen upor. Vse dejanje je na široko razpredeno z romantičnim in mislihodno dokaj nepoznane Indije, tiste Indije, ki se zna razkošno zabavati, pa tudi boriti za življenje in smrt. Film »Bengali« je poln najdražjih konjenjskih podvigov celotnih angleških kolonialnih čet-bengalskih jezdecov. Napetost filma, ki ji ne manjka zdravega življenjskega humorja, spremlja vse dejanje od začetka pa do končne zmage. Radi ogromne dolžine filma so vršili matinejske predstave danes točno ob 14.15 in zadnjikrat jutri v nedeljo ob 10.30 z dopolnilnim programom. Dilog je v nemškem jeziku. Cene Din 8.50 in 5.50.

— Iz Film »Krvavi kapitan« v kinu Moste. Kino Moste ima ob včeraj na sporedu krasen film »Krvavi kapitan«, o katerem je pisala kritika po vsem svetu zelo laskavo, v samih superlativih. Za ta film je bilo treba zgraditi sedem starih gusarskih ladij, točno po starih slikah in načrtih. Poleg tega je bilo treba izdelati okrog 2000 gusarskih oblek in lasulj. Za enmanje tega filma je rabil režiser Kertes 14 mesecev. Tu nastopa med drugimi tudi naslednik slavne Rudolfa Valdena Errol Flynn, ki se ne boji smrti. Film »Krvavi kapitan« bo tekkel v kinu Moste še danes, jutri in v ponedeljek.

— Iz Vloga in pomen zadržanosti v narodnem gospodarstvu je naziv prihodnjega predavanja v Zdrženju absolventov trgovskih akademij »Klubu trgovskih akademikov« v Ljubljani. Predaval bo g. dr. Andrej Gosar, univ. prof. in dekan teh-

Polkovnik Alfonz ŽerjavLjubljana, 13. februarja.
Danes dopoldne ob 10.30 je po kratki težki bolezni umrl v Ljubljani polkovnik v r. g. Alfonz Žerjav.

Nepričakovana smrt tega odličnega moža bo gotovo zbudila v vseh narodnih krogih globoko sočustvovanje. Polkovnik Žerjav, starejši brat pokojnega ministra dr. Gregorja Žerjave, je bil rojen 26. avgusta 1876 v Ložu in je bil določen že v mladih letih za vojaško kariero. Po dovršenih studijah v vojaških šolah je služil kot oficir pri raznih polkih ter je bil dolgo tudi pri kranjskem 17. pešpolku, kjer sta mu njegova narodna moštost in njegova skrb za blagor podrejenih mu vojakov pridobili vseobče simpatije. Po izbruhu svetovne vojne je takratni kapetan in pozneje major Žerjav bil na različnih frontnih odsekih in tedanjim njegovi oficirji in vojakom se ga s hvalečnostjo spominjajo še danes kot skrbnega komandanta, katerega srce je bilo vedno s priprostim vojakom in katerega neprestana skrb je bila posvečena temu, da kolikor mogoče čuva zaupanje mu čete.

Kljub nemškemu okoliščju, v katerem je studiral v vojaških šolah in pozneje živel kot mlad oficir, je ostal Alfonz Žerjav vedno ne le zavezan, marveč odločen narodnjak. Njegovi nemški tovariši so ga zaradi tega po v šali, pol zares nazivali za »slovenskega veleizdajalca«. Po vsem tem je po sebi razumljivo, da je po prevratu bil med prvimi oficirji, ki so šli v koroške boje in se je udeležil skoro vseh koroških spopadov.

V Jugoslaviji je major Žerjav služil nekaj časa pri 39. pešpolku, postal je pozneje komandant celjskega vojnega

okrožja in nato poveljnik vojnega okrožja v Gospiću. Leta 1928 je kot polkovnik stopil v pokoj ter se s svojo soprogo g. Ivo, roj. Zagarjevo, stalno nastanil v Ljubljani. Sam brez otrok, je po smrti svojega brata kot varuh posvetil vso svojo skrb in svojo ljubezen otrokom dr. Žerjave. Bil je njihov varuh in njihov očetovski svetovalec. Na zunaj vojaško trdega moža, ki ga je poznala vsa Ljubljana, je dičil čist in neosebčen značaj, a tudi mehko srce in toplja duša, tako da širok krog prijateljev in spoštovalcev žaluje z njegovimi svojci ob njegovi smrti postelji.

Zadnja leta se polkovnik Žerjav ni čutil pri dobrem zdravju. Mučila ga je huda arterioskleroza in lani so se pojavili znaki možganske kapi. Vendar si je v skrbni negi svoje soproge kmalu zopet opomogel in premagal posledice zahrbtnega bolezenskega napada. Pred nekaj dnevi pa se je njegovo zdravje zopet obrnilo na slabše. Predvčeršnjim je sicer še bil na svojem običajnem predpoldanskem sprehodu, ko pa se je vrnil domov, se je počutil skrajno slabega. Včeraj jutraj ga je zadela možganska kap. Takojšnja zdravniška intervencija je dala upati, da bo prebolel tudi ta napad, vendar stanje se je že popoldne naglo poslabšalo, bolnik je izgubil zavest in danes ob pol 11. dopoldne je zaspal za večno.

Z gospo soprogo žaluje pokojnikova sestra gospa Berta Počkarjeva in s smrtjo polkovnika Žerjave so težko prizadete rodbine Žerjavova, prof. dr. Pehaničeva, Lavrenčičeva in Počkarjeva.

Plemenitemu možu bodi najčastnejši spomin!

niške fakultete ter bivši minister socialne politike. Predavanje se bo vršilo v torek 16. t. m. ob 20. uri v dvorani Trgovske akademije ter se občinstvo vladno vabi k posetu. Vstop prost.

— Iz Zabavno veselo. »Peg srček moje uprizarji jutri ob 20. sokolski gledališki oder na Viču v svojem domu. Vabimo cenjeno občinstvo in sokolsko članstvo, da posej veseloigro v velikem številu in tako izkaže priznanje našim marljivim sokolskim igralcem in igralkam. Vstopnice dobite v predprodnji v Sokolskem domu in pri br. Jelenčiču v Rožni dolini.

— Iz Dr. Fedor Mikšič, šef biometričnega zavoda v Zagrebu bo predaval o temi »Dolgost človeškega življenja« iz vidika stalnega izboljšanja človeških razmer in napredka higijene s posebnim ozirom na našo državo. Predavanje bo pod okriljem Prirodoslovnega društva v torek 16. t. m. ob 18. uri v mineralogiji; predavatelj univerze. Vstopni- na 4 Din, za dižake 2 Din.

Sentjakobsko gledališče »Labirint«, slavnes zvečer slavnostno predstavo v korist Uduženja Cetnikov. Vprizoril se bo Skrbinski »Labirint«, ki v njem slika avtor družinski trikot, ki ga tvorijo ga. Oberinger-Jaxova, gg. Prijatelj in Hanžič. Drama se dogaja v igralskih krogih in je aktualna. Poleg glavnih treh vlog nastopi še številno gledališko osebje. Nepreklicno zadnja predstava tega domačega izvrznega dela bo jutri, v nedeljo. Pričetek obeh predstav je ob 20.15. Vstopnice se dobijo danes in jutri v Mestnem domu od 10—12 in od 15—17 ure.

— Iz Društvo »Bran-l-bor«, podružnica v Ljubljani, gajzanja da bo dne 4. marca 1937. ob 20 uri redni občni zbor v smislu člena XII. društvenih pravil, in sicer v sejni dvorani mestnega magistrata. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika, 2. poročilo predsednika, 3. poročilo tajnika, 4. poročilo blagajnika, 5. poročilo revizorjev, 6. volitve novega odbora in 7. skladnost.

— Iz Kuda Firkušny, največji češki pianist bo koncertiral v Ljubljani v petek, 19. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Tako bomo imeli zopet izredno zanimiv klavirski koncert s posebno bogatim sporedom. Podrobnosti sledi.

Iz Kamnika

— Esperantski klub v Kamniku otvori tečaj mednarodnega jezika. — esperanta v nedeljo, 14. t. m. ob 10 uri dopoldne v narodni šoli v Kamniku (v 6. razredu). Po- učeval bo kot gost kluba učitelj iz Ljubljane. Vsi, ki se zanimajo za esperanto, pridite! S seboj prinesite svinčnik in papir. Pred pričetkom pouka bo imel voditelj tečaja kratko predavanje o pomeni in vrednosti esperanta! Esperantski klub—Kamnik.

Iz Kranja

— Predpustna bilanca. Sicer že itak kratek rok predpusta letos v Kranju ni bil tako živahen in izrabljen, kakor druga leta. Predvsem je odpadla velika, po vsej Gorenjski znana gasilska veselica. Po Silvestrovem in akademskem plesu smo se kar nenkrat znašli sredi maskarad. Zelo lepa in dobro obiskana je bila tradicionalna sokolska maskarada, ki je privabila in razvedrila mnogo gostov. Prvo nagrado mask je dobila skupina Holandcev. — Ravnotako lepo in animirano pa je uspela v torek gledališka reduca, ki je v prijetni neprilipnosti zabavi združila vse kranjske meščanstvo. Maskarade se je udeležila vsa kranjska najodličnejša družba, ki je s tem pokazala simpatije do te lepe čitalnične prireditve. V konkurenci mask je dobila prvo nagrado gđc. Mila Lunderova.

Iz Trbovelj

— Naši Slavski polote jutri iz svojega gnezda tja pod Karavanke v starodavni Kamnik, kjer bodo zapeli vrtil Kamničanom, ki so si jih že toliko želeli. Jutri zvečer prirede v Kamniku koncert, v nedeljo jutraj pa krenejo v Ljubljano, kjer bodo dopoldne peli v cerkvi, popoldne ob 16. uri pa v dvorani nove bežigradske narodne šole. Kakor Kamnik, tako tudi Ljubljana težko pričakuje male rudarske pevce, ki se od koncerta do koncerta izpopolnjujejo in si s prelepim petjem pridobivajo vedno novih prijateljev. Želimo, da si naši slavski, ki s tem poletom pridobijo novega priznanja, ki ga ta elitni mladi mislijski pevski zbor z njegovim neugnanu delavnim ustvariteljem in voditeljem suligojem v polni meri zaslužijo.

— Sneg: Preko noči je zapadlo nekaj cm snega, ki pa se je v dolini že v prvih dopoldanskih urah sproti v vodo in brogzo. V višjih legah kjer je zapadel bolj na debelo, pa leži tako da bo naša mladina vendarle vžila vsaj nekaj zimskega veselja. Z naših planin prihajajo danes vesti o prav ugodni smuki, ker je zapadlo okrog 30 cm snega. Smuka bo zlasti ugodna, če postane prihodnje dni hladnejše kakor napovedujejo vremenski preroki in pa, če pade na sedanjo podlago še nekaj suhega snega.

Iz Celja

— Posojilo Državne hipotekarne banke. Kakor smo pred kratkim poročali, je mestna občina zaprosila pri Državni hipotekarni banki za posojilo v znesku 8 milijonov dinarjev, s katerim bi mestna občina plačala svoj dolg pri Mestni hranilnici v Celju in pri nekaterih drugih zavodih. Upravi odbor DHB pa je dovolil samo 5 milijonov dinarjev posojila in sicer Mestni hranilnici. S tem denarjem bo plačala svoj dolg pri Mestni hranilnici pri tem zavodu s čimer bo postala Mestna hranilnica v Celju zopet likvidna kar bo gotovo vplivalo ugodno tudi na vse celjsko gospodarstvo.

KINO**TELEKINO SLOGA**

Premijera vesele in zabavne komedije:

SLEPA POTNIKA

v glavni vlogi: Pat in Patackon, priznana komika, ki zabavata občinstvo do solz.

Matineja: danes ob 14.15 uri, jutri ob 11. uri

»CE SECE SPREGOVORI«

v gl. vlogi Gita Alpar in Gustav Fröhlich

v gl. vlogi Gita Alpar in Gustav Fröhlich

TELEKINO MATICA

Razkošna filmska opereta

ZENSKI RAJ

Wortense Raky, Svetislav Petrovič, Leo Slezak

Ljubezen dunajske prodajalke, ki s svojim šarmom in ljubkostjo osvoji srce svojega sefa.

TELEKINO UNION

Filmska drama

DEKLE S PLANIN

Sylvia Sidney — Fred Mac Murray

Henry Fonda

Film poln romantike, vročernosti in le-pote. Prekrasni naravni posnetki in barvah!

Matineja: danes ob 14.15 uri, jutri ob 11. uri

»DAVID COPPERFIELD«

V glavni vlogi: Garry Cooper. Po znanem romanu Charles Dickens

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

— Uvoz avtomobilov naglo narasča. Leta 1933. smo uvozili 100 tisoč in 132 luksuznih avtomobilov v vrednosti 10 milijonov, leta 1934. je prišlo v našo državo že 152 tisoč in 340 luksuznih avtomobilov za 17.000.000, predlaskim 205 tov. in 970 luk. za 39.500.000, lani pa 427 tisoč in 1.228 luksuznih v vrednosti 55 milijonov 600 tisoč. Od leta 1933 se je torej uvoz avtomobilov v našo državo povečal za sedemkrat.

— Zborovanje lastnikov listov. Zdrženje lastnikov listov bo imelo 1. marca ob 10. v dvorani Kotarac v Beogradu izreden občni zbor, na katerem se bodo obravnavala zelo važna vprašanja.

— Novi predsednik konzorcija »Hrvat-ski dnevniki«. Doslej je bil predsednik konzorcija »Hrvatski dnevnik« Ziga Scholl. Ker se je pa ing. Avgust Kosutić pridružil »Hrvatskemu dnevniku« kot član njegovega konzorcija, je bil v četrtke zvečer soglasno predlagan za predsednika konzorcija. Dr. Maček se s tem strinja.

— Proslava 10letnice ustanovitve rentgenološkega zavoda. Danes se je pričel v Zagrebu proslava 10letnice ustanovitve rentgenološkega zavoda, največjega na Balkanu. Na proslavo so povabili radiologi tudi iz inozemstva. Pokroviteljstvo nad proslavo je prevzel rektor zagrebaške univerze dr. Honđi.

Danes ob 20. uri in v nedeljo ob 15., 18. in 21. uri (predstave trajajo 3 ure)

KRVAVI KAPETAN

VSAKA BESEDA ODVEČ!

KINO MOSTE

CENE: Din 2.50, 4.50 in 6.50

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banke uprave dravske banovine« št. 13 z dne 13. t. m. objavlja sporazum o izmenjavi in plačilih med Jugoslavijo in Francijo. Sporazum med vlado kraljevine Jugoslavije in vlado republike Francije o preferenčnem postopku z jugoslovanske koruzo. Dopolnitev h konvenciji o trgovini in plovidbi med Jugoslavijo in Francijo, uredba o zatiranju tihotapstva z umetnimi sladili, odločbo o ureditvi izplačil po zavarovalnih družbah glede zavarovalnih poslov, dopolnitev pravilnika o zamenjavi raztrganih ali poškodovanih bankovcev,

Stavbna sezona se je že začela

V vsem obsegu se bo začela že v začetku marca in bo letos najbrž precej živahna

Ljubljana, 13. februarja. Nekateri znaki kažejo, da bo letosnja stavbna sezona zelo zgodnja. To je vsakakor razveseljivo, saj stavbna delavnost vpliva zelo močno na gospodarsko življenje. Kakšen obseg bo zavzela letosnja stavbna delavnost v Sloveniji, zdaj še ni mogoče natančno napovedati, vendar kaže, da bo vsaj tako živahna kakor lani. V začetku sezone se navadno še ne pokaže, koliko stavbnih del, vendar tudi v tem primeru pomeni dober začetek mnogo; marsikdo se pogosto ne more odločiti za zidanje, ker ne gleda dovolj optimistično na splošne razmere. Čim večje zaupanje zavladalo med ljudmi, ki imajo denar, tem živahnejša stavbna sezona lahko pričakujemo. Dobri zgleddi vlečejo. Samo po sebi se razume, da na razvoj ter razmah stavbne delavnosti vplivajo še mnogi drugi pomembni gospodarski činitelji. Nedvomno bo tudi še letos veliko stavbnih delavcev, ker se vedno ni urejen denarni trg. Zato tudi ne smemo gledati preveč optimistično na letošnjo stavbno sezono, ki je zaradi zidanih nekaj večjih poslopij v Ljubljani in Mariboru še ne smemo imenovati živahne. Porebno razveseljivo je za sezone delavce, da se letošnja stavbna sezona začne zelo zgodaj. Zidaj v resnici že lahko govorimo o začetku stavbine sezone, ker so na nekaterih stavbah v Ljubljani, kjer je delo počivalo več tednov, začeli delati te dni. Lotili so se pa seveda le takšnih del, ki za nje ni nevarnosti, če bi zopet prišle mraz. Tako so n. pr. začeli delati pri dveh večjih stanovanjskih hišah, in sicer na vogalu Dvorkove in Vošnjakove ulice in na Tyrševi cesti. Na obeh teh stavbah so delali že jeseni. Na Tyrševi cesti zida podjetje ing. Ledl inženjerju Koblarju trinadstropno stanovanjsko hišo na nekdanjem Tönniesovem svetu. Stavba je pravkar dosegla vrh. Delati so začeli že pred tednom. Ob Vošnjakovi ulici zida Stavbna

družba P. Koslerju veliko stanovanjsko hišo. V nji bo 12 stanovanj. Jeseni so sezidali nosilno zidovje do prvega nadstropja. Hiša bo ob ulici trinadstropna, ob dvoriščni strani pa bo imela še eno etažo. — Začelo se je tudi več manjših adaptacijskih del. Med manjšimi novimi deli naj omenimo zidanje nove Piskarjeve pekarije ob Puharjevi ulici in Tyrševi cesti. Ta pekarija je v stavbnem pogledu posebnost v Ljubljani, ker bo sezidana pod zemljo. V Ljubljani je nekaj večjih še nedozidanih stavb, kjer so začeli delati jeseni in kjer zdaj še delo počiva. Tako se je n. pr. najprej ustavilo pri Delavskem domu. Podjetje ima dovolj časa, da bo delo lahko končalo poletne mesece in ker je betoniranje zimsko mesece, čeprav ni mraza, tvegano, je stavbno nadzorstvo ustavilo delo do pomladi. Delo tudi počiva pri vseučiliški knjižnici, kjer so dolgo kljubovali mrazu ter so delali še prejšnji mesec. Letos bodo končana dela tudi pri šolski polikliniki in kirurškem paviljonu v splošni bolnici. Za ometavanje zidovja je še zdaj prežgal kakor tudi za betoniranje, ker še nihče ne ve, ali se morda zima ne bo vrnila. Zato tudi še počiva delo pri večini večjih stavb. Kljub temu mnogi pričakujejo, da se bo stavbna sezona začela v vsem obsegu že čez nekaj tednov. In sicer v začetku marca, ker mislijo, da mraza ne bo več. Previdnost je zdaj še potrebna in kdor se čaka, pač ne bo ničesar zamudil. V resnici pa lahko računamo, da se bodo v začetku marca že začela številna stavbna dela, ako ne bo več zapadel in ne obležal sneg. Te dni je že toplota kakor marca in vse kaže, da se je začela že prava, čeprav zgodnja pomlad. Zato več nihče trdno ne pričakuje ludega mraza, ki bi lahko zaustavil stavbno sezono. Vendar pa je zanimivo, da se je lanska sezona začela pozno, čeprav prave zime sploh ni bilo.

Ali imajo živali dušo?

Zanimiva razmotrivanja profesorja Zavoda za plemenitenje živali Stanga

Nemško društvo za živalsko psihologijo si je nadelo nalogo proučiti živalsko dušo in živalski instinkti. Prof. Stang z zavoda za plemenitenje živali, proučuje uspehe svojih opazovanj in proučevanja na polju živalske psihologije.

Nauk o živalski duši odklanja vsako po-dvoječenje. Ne priznava sposobnosti da bi imelo razne občutke kakor človek. Izraz duša je v tem primeru bolj izraz za čut in nagonsko življenje živali. Mnega o tem, ali ima žival dušo, so bila v zgodovini dejana. Doim verujejo različne poganke vere v preseljevanje duš, pri katerem naj bi človek po svojem povratku na svet sprejel postavbo tigra ali kače, zapilka krščanstvo z vso odločnostjo živalsko dušo. Descartes je označil okrog leta 1600 žival za stroji, doim so gledali v starem veku Sokrates Pato Aristoteles in Plinius na živali kot bitje z dušo. V srednjem veku je nastalo pod vplivom krščanskih nazorov veliko tavanje za privržence živalske duše, dokler ni Cezus znova postavil trditve, da žival vendarle ima dušo. Kant je dejal, da imata človek in žival predstave, toda žival nima razuma. Podobno je formuliral svojo misel Schiermacher, češ da živali sicer imajo razum niso pa sposobne delati zaključke.

CLOVEK NA ISTI STOPNJI Z ŽIVALJO Zidaj vemo, da živali prav dobro dejajo tudi zaključke, pravi prof. Stang. Lovski pes spozna po obliki svojega gospodarja, da poje na lov, mačka spozna po kosari ali cekarju, da bo dobila nekaj dobrega. Še eno pa primitivni narodi še zdaj na isti stopnji kakor živali, skrb za železice in kožo jim je vse. Kar pa človeka dviga nad živaljo, je govorica in iznajdljivost. Mačke love miši še vedno tako, kakor so jih lovile pred 1000 leti. Pač pa imajo živali sposobnosti, ki manjkajo človeku, namreč ostrejši smisel za kraj in slutnja vremena.

Storkija, ki preživi znan na tisoč sto-metrov od svoje stare domovine najde pomladi zopet svoje staro gnezdo. P. Š. n. go-lub pa zna najti tudi v enotnosti starih mi-lionskega mesta svoj golobnjak. To so presenetljivi uspehi. V Panamaji so nekoč ugotovili, da so našli konj po sto ur traja-joči vožnji pot nazaj, čeprav je bilo na cesti mnogo križišč in stranskih cest. Ci-viliziran človek bi potreboval za to naj-manj zemljevid in kompasa, pa bi skoraj skoraj gotovo kljub temu zašel. Slepi konji se že čez nekaj dni tako privadijo novi sta-ji, da se prav dobro spoznajo v nji. Tu igra glavno vlogo pač vonj in njegov. Človek si je izmislil besedo »nagon« za po-četje živali, ki si ga ne zna poasneti. To je v prirodi instinkti za smoteno ravnanje. Ne da bi se žival zavajala smotno, — pravi prof. Stang. Nagon je res nekaj čulovskega, živalim se ni treba učiti, vežežati kakor se moramo mi ubog ljudje.

ZADNJA LJUBEZEN

Roman

Komaj je zaprl vrata za seboj, se je izraz Mi-ninega obraza izpremenil in grofica se je pibi-žala svojemu staremu prijatelju, rekot:

— Zelo grdo sem se vedla v pogovoru z vami. Vi ste si prizadevali storiti mi uslogo, jaz pa še nisem našla sredstva, da bi se vam zahvalila.

Odkimal je s sivo glavo in odgovoril z lahno porogljivim glasom:

— Pustiva to, draga moja, pustiva to, saj ni-mate za kaj zahvaljevati se mi. Omogočiti stare-mu možu, kakor sem jaz, biti koristen ali prijeten dražestni ženi, kakor ste vi, to pomeni storiti mu posebno uslugo. ... Ali se je zaveda vsaj posre-čila, ali ste dobili zadoščenje?

— Da, če imenujete zadoščenje potrditev su-ma, ki si človek želi, da bi bil prazen.

— Torej, je bilo res to česar ste se bali?

— Da, res, in mož, ki ste mi ga poslali, mi je brez oklevanja to dokazal.

Markiz je odvrnil pogled, da bi mogel izpod čela nemoteno opazovati komteso, čije mir se mu je zdel pri teh besedah preveč različen od njene-ga razburjenega prejšnjega dne.

Zdela se mu je zelo mirna. Ker si ni znal po-

jasniti tega, je sklenil vprašati jo, kaj pomeni njen mir.

— Zdi se mi, da si s tem ne belite preveč gla-ve, in zato vam čestitam.

Mina je zamišljeno odkimala z glavo.

— Ne zaslužim vašega priznanja, — je dejala.

— Ne verjemite, da bi se mogla tako prena-govati, da bi obvladala svojo jezo ali omili-la svoj obup, če bi imela za kaj biti razjarena ali obu-pana. ... Zaenkrat se je vse pojasnilo in dozdev-na krivdica se je izpremenila v nedolžnost. Gre pa za bodočnost: in ta mi je stvarilo znamenje.

— Ah, ah, no, torej v tem trenutku se je nebo zjasnilo. — je le modrovati markiz. — Toda v Italiji se kažejo črni oblaki. ... No, torej, draga moja, to je že nekaj, da imate dovolj časa pred seboj, da lahko ukrenete vse potrebno. Vedeti morate samo še, kaj je treba ukreniti. ...

— Saj sem vas baš hotela prostiti za nasvet.

— Najprej mi morate vse lepo pojasniti.

In todaj je jela grofica opisovati svojemu sta-remu prijatelju svoje srečanje z agentom, svoj poset v Neulilly in svoj razgovor z Armandom. Pri-povedovala mu je vse: o Lucini lepoti, o nje-ni veliki mikavnosti, o tem, kako razumljivo je, da se je Armand na prvi pogled zaljubil v njo. Pojasnila mu je, da ni mogoče pričakovati od Ar-manda, da bi ne posejal več svoje sorodni ce. Med pri-povedovanjem se je razvila za svoj načrt na-vezati Lucio nase, preskrbeti ji veselo družbo in čim več zabave, da bi jo tako odvrnila od njene ljubezni. Zarežih lic in plamtih oč je branila svojo ožrogano srečo. Markiz jo je poslušal mol-

MATEMATIKA PRIROJENA Pajek prede svojo pajčevino tudi prvič prav tako umetniško kakor v svoji vsotki starosti. In meda čebela ima enako »ma-te-matično« naziranje v gradnji satovja, ka-kor stare. Tudi človek prinese na svet ne-kaj »instinkta« novorojenček zna takoj pi-ti, toda človeški instinkt je okrnjen in na-domestil ga je razum. Druga sredstva ka-ko priti do letnega rezultata uporablja pe-lj-hočija ozirajoča se na pozornost, spomin, dojanje, predstave, instinkti in razum. Prve poskuse je delal dr. Köhler na opicah opazovalne stanice v Teneriffi. Živali, so imele mnogo prostora za živčni mehanizem in dajal jim je naloge, ki naj bi jih same rešile. Na raznih krajih žive mreže je pri-trdil banane da bi videl katero pot si bo-do opice izbrale da pridjejo do sladkih sa-dežev.

OPICE GRADE STOLPE Opice so pokazale mnogo iznajdljivosti. Ena je prinesla tri ali štiri zabojke Postavi-la je druga na drugega in tako je pršla na to, da lahko za nitko potegne k sebi ba-nano, ležečo zunaj kletke. In končno so so opice že imele dovolj izkušenj, so imele upo-rabljati palice, vejice, kosčke lesenke in celo čunje da so prišle do banan. Ena po-sebno spretna opica se je celo naučila ple-zati po palici in porabiti banano se pre-l-vo je nalica pod njo padla. Med vsemi ži-valmi je pes po svoji duši najbolj poloben človeku, če lahko rabimo ta izraz. O živi neprestano v bližini človeka in ker je naj-starejša domača žival svojega negovale-zodovina 10.000 let nazaj, se je najbolj pri-lagodil svojemu gospodarju.

MAČKA PO ZNAČAJU NAD PSOM V naspotju s psom pa mačka ni doma-ča žival kakor tudi ni bila krdelna žival. V svoji zunanji obliki je tudi manj podvržena spremembam kakor pes. Pri psu razločijo strokovnjaki mnogo različnih ras po obliki, barvi in velikosti doim je mačka preem-malo. Zato je mačka kot domača žival ohrani-la tudi več samostojnosti kakor pes. Na-novo pes ne zna bit, tak brezbržen nap am človeku kakor mačka. Zna se pa tudi na-vezati nanj kakor malo kateri pes, smo-da zahteva mnogo več od njega, ker je tu di bolj samostojna. Kakor je napredno trdi-ti da sta orel in velbilo zbita, je napredno tudi naziranje da je mačka linavaka in za-hrbtca. Če priznavamo psu in mački človeške lastnosti pridemo do spoznanja, da stoji mačka po značaju nad psom. Mačka nikoli ne bo lizala roke, ki je malo prej tepla, doim psa to nič ne moti. In mačka tudi ne pozna pasje pokorščine. V tem po-gledu bi lahko služila za vzor celo marsi-kateremu človeku in ne samo psu.

Ce upoštevamo vse to, zaključimo prof. Stang svoja razmotrivanja bomo gnebi-za-ni: živali mačko, kakor jo zdaj še mnogi zani-žujejo. Če se zmiselnost v nagonsko življenje mačke in če precejamo iz tega vidika njeno vedenje pridemo do spozna-nja, da dela vse smoteno in prebrano, da je pogumna, toda samostarska.

Nova zemlja Letalec Wideroe, ki je spremljal norveško znanstveno ekspedicio v Južno Ledeno morje, je odkril med 35. in 40. stopinjo vzhodne dolžine novo zemljo in vrzel norveško zastavo na ozemlje, ležeče med 38 stopinjo vzhodne dolžine in 69.30 st. južne širine. Novo odkrita zemlja je mogoče goreti masiv, dvigajoč se v obliki orjaškega oboka, odprtega proti jugu in za-padu.

Ekspedicio je organiziral lastnik ene največjih norveških kitolovskih flotilj La-ra Christensen na krovu kitolovskega pa-rika »Thorshavne«. Parnik ima katapult, no napravo za hidroplan, ki mu kaže pot skozi ledena polja, obenem pa išče kite, da bi bilo delo kitolovcev, omejeno na kratko antarktično leto čim uspešnejše. Kite so zagnali v nedostopne kraje in la-dje jim sledi tako daleč, do kamor sežejo razpoke v ledu čisto na kraje, ki so na zemljevidih označeni kot neraziskani zbe-lim poljem. Parnik »Thorshavne« je pri-spel v februarju 1934 na južni polarni krog v nedostopne vode pred Zemljo Ma-rije Byrdove do 41.44 st. južne širine. Kar je zagledal, pilot iz njegovega letala bar-jero nakupčnega ledu med obalo Zemlje Marije Byrdove, doim se je morala ladja Byrdove antarktične ekspedicio »Ruppert« ki je poskušala mesec dni prej prordeti do te zemlje, zaradi debelega ledu obrniti pri 37. stopinji in kreniti nazaj proti Ma-ri Ameriki skraj do polarnega kroga, da je prispela v Rosovo morje in dalje do Male Amerike v Kitovem zalivu.

Tako je prispela baš na nasprotno stran antarktične oblasti in zopet v neraziskane kraje, kjer je odkril letalec Wideroe ju-go-zapadno od Enderbyjeve zemlje neznano pogorje z greheni, visokimi do 1.500 m. Letalec je vrzel na novo odkrito zemljo zastavo v znak, da je ta zemlja zdaj nor-veška, ni pa sporetil, kako velika je in ka-ko veliko mesto bo treba pobrati na zemljevidu v belem prostoru, razprostra-jem se v teh rajih od najskrajnejše to-čke, kamor je prordil 10. februarja 1845. Moore, tja doli do južnega tečaja, proti kateremu so prodirale vse uspešne ekspa-dicioje po drugi lažji poti od Rosovega morja.

Iz Višnje gore — Običajski proračun. V nedeljo je bila običajna seja, na kateri je bil sprejet proračun za prihodnje leto. Seja je bila precej burna in je trajala od 10. ure dopoldne do pol 4. pop. Kakor ponavadi je že spet prišlo do nesoglasja med mestom kot takim in kmečko okolico. Zastopnik mesta so zatrjevali, da mora mesto dobiti več podpore, kot ostala občina. In sicer so utemljevali svojo zahtevo s tem, da mesto plača več kot kmečke vase, in da mora kot sedež občine biti bolj urejeno, da naprav na tuja do-ber vtis. Ostali odborniki pa so trdili, da mesto izkorišča občino in dob, več, kot mu gre, kajti kmetje se ne morejo meriti z meščani, ki poznajo vse možnosti, da jim več iztisnejo iz občine. Res ima mesto velike dajatve a tudi kmetje niso brez njih, drugo pa je, da je Višnja gora mesto obrtnikov, trgovcev in gostilničarjev, torej popolnoma odvisno in navezano na ostalo občino. Saj znesejo ljudje ves svoj denar v mesto in brez njih bi Višnja gora propadla. Zlasti se je vnela ostra debata ob predlogu mestnega slarskega g. Groznika ko se je potegoval za podporo občine Tujekoprometnemu društvu oziroma na novo gradečemu se kopališ-ču. Kljub intervenciji člana kopališke upra-ve z galerije je odbor odklonil podporo, ker je občina že tako obremenjena in tako siro-mašna, da ne prenese novih doklad. Če prav se vrše seje v gostilni, in si odborni-ki lahko od časa do časa privežejo dušo s pristnim dolanjenjem ali domačo silovitko, ven dar jim gre denar le nerad iz rok. Tako je bila tudi županin in tajniku za žana plača na 500 in 750 Din mesečno. Čeprav se je odelcil najboljši del občine, namreč Zalna in Velika Loka so doklade ostale na 80% Znajo naši možje dobro gospodariti!

Oficijelna Puškinova proslava

V moskovskem gledališču je bila v četrtek oficijelna proslava 100-letnice smrti slavnega ruskega pesnika Puškina. V ta na-men je bila sklicana skupna svečana seja vsruskega in moskovskega odbora za Puškinovo proslavo ter glavnih kulturnih or-ganizacij. Pisatelji, pesniki, delavci, zastop-niki umetniških in znanstvenih krogov so napolnili vse prostrano gledališče. Proslavi so prisostvovali med drugimi Stalin, Mo-lotov, Kaganovič, Vorosilov, Ordžonikidze, Andrejev, Mikolan, Cubar, Petrovski, Zda-nov, Ježev in Dimitrov. Navzoči so bili tu-či člani diplomatskega zbora in finski zu-nanji minister Holsti.

Za predsedniško mizo so sedeli člani vsruskega odbora za Puškinovo proslavo Vorosilov, Ždanov, Mešakov, Buhov, taj-nik centralnega izvršnega odbora Sovjetske unije Akulov, predsednik Akademije znanosti Komarov, pesniki in pisatelji. Otvoritvene besede je govoril predsednik vsruskega odbora za Puškinovo proslavo Buhov. O Puškinovem življenju je govoril predsednik zavoda za svetovno literaturo Lupov, dalje so govorili zastopniki lenin-grajskega, ukrajinskega in georgijskega odbora za Puškinovo proslavo, v imenu Akademije znanosti prof. Orlov, ter pesni-ka Demjan Bjednij in Beziminski. Oficijelnemu delu programa je sledil velik kon-cert.

Ležanje po operaciji

Zadnja leta je bila večkrat sprožena mi-sel, naj bi v bolnicah bolnike po operaciji silili čim prej zapustiti postelje da bi se tako pospešilo njihovo zdravljenje ter pre-prečile razne bolezni, h katerim so nagne-ni bolniki, če so dolgo priklenjeni na bol-niško posteljo. O tem vprašanju je izpre-govoril tudi frankfurtski kirurg prof. Flörcken v »Schweizerische Medizinische Wochenschrift«. Po njegovem mnenju la-hko operirane vstane še isti dan po ope-raciji oziroma drugi ali tretji dan. Izjeme so samo bolniki z nalezljivimi boleznimi, srč-nimi napakami in Basedov bolezni. Če se ne morejo svobodno gibati po sobi, naj bolniki vsaj sedijo v udobnih naslanjačih.

Ce bolnik takoj po operacijski zapusti po-steljo ima to zanj ugodne posledice. Ob-čutek boleznin in lastne oslabelosti se prej izgubi, s tem se pospeši hitrejšo delovanje mehurja in črev, doim je treba navadno oboro opravljati umetno če bolnik leži. Dr. Flörcken pri svojih bolnikih, ki so ga ubo-gali in kmalu vstali, nikoli ni opazil sicer občajne pijucnosti. Bolniki so zelo hitro ozdravili, kar je zlasti presenetljivo pri trebušnih operacijah. Samo na raku operi-ranin ne priporoča dr. Flörcken zapustiti kmalu po operaciji postelje zlasti ne, če so ležali del časa pred operacijo. Dr. Flörckenovo priporočilo bodo seveda po-zdravile vse bolnice prenatrpane tako, ka-kor je ljubljanska. Treba bo pa seveda še počakati, kaj poreko o tem drugi zdravni-ki.

Strup iz zlata

Uprava velikih rudnikov zlata na sever-nem Švedskem je v zadregi, ker ne ve kaj po-četi s tisoči ton arzenika, ki se ga nika-kor ne morejo iznebiti. Ta strup je pome-šan z zlato rudo, prestrašeni producenti ga imajo v rokah tudi po pridobivanju čiste-ga zlata in sicer v velikih množinah. V rudnikih zlata ga pridobivajo toliko, kolik-akor se ga porabi po vsem svetu. Strupe-nega odpadka ne morejo niti prodati, niti pustiti brez nadzorstva, kakor druge ostan-ke ruše inženjerji so poskušali metati ga v zalutanih solih v Baltičsko morje, pa se je izkazalo da to delo ni praktično.

Zdaj se zgradihi nekakšen hangar, ka-mor počke 200.000 ton arzenika. Toda v petih letih bo hangar poln. Potem se bodo morali podjetniki odločiti, ali bodo zgradi-li novo skladišče ali pa poskusi drugače rešitev problema, kam s strupom, ki ostaja od zlata.

SKROMEN DECEK

Jurček je bil prvič na dobroduhni pri-re-ditvi. Ko se vrne domov pripoveduje ma-ter, kako lepo je bilo.

— In nazaj me so hodili s krožnikom, polnim denarja. Jaz sem pa vzel samo en kovanec za 50 Din, ker praviš, da mora biti človek skromen.

SKROMEN DECEK

še in zelo pozorno, kajti njena zagonetka se mu je zdelo silno zapletena. Ko je zaključila svoje pripovedovanje, je dejal:

— Poznal sem nekoč očeta tega dekleta. To je bilo že davno. Bil sem poslaniki ataše v La Ha-ye in Andrimont, ki je bil takrat še deček in se je imenoval Van Andrimont, je živel zelo burno življenje. Bil je iz stare premožne trgovske ro-bine v Amsterdamu. Oče mu je bil zapustil veliko premoženje in eno najuglednejših trgovin. Premo-ženje je pognal, trgovino pa spravil v nevarnost. Bil je takrat knez mladosti in imel je vse, kar je potreboval za razkošno življenje. Bil je lep, mlad, pogumen in radodaren.

Jasno je bilo, da vodi ta pot v pogin. Med svojim bivanjem v Parizu, kjer je iskal zabave in razvedrila, se je najbrž seznanil s sestro gospe de Fontenayeve, matere vašega moža, in kmalu si je pridobil njeno srce. Bil je dovolj lep, da je lahko našlo mlado dekle opravčilo za to, da se je proti volji svoje rodbine omočil z njo. Imel je krasno postavbo kirasirja in najlepše zlate kodre, kar si jih more človek misliti. Taki mladeniči so najboljši vojaki in poveljniki, če se končno odločijo opustiti svoje vrtoglavitosti in po-svetiti svoje življenje resničnemu delu, ker so zelo iznajdljivi in se ne boje ne boga ne hudiča. Najhujše pa je, če se oženijo.

Iz tega, kar ste mi povedali, sklepam, da je po-dezelovala hči po očetu fantastičnost duha, po materi pa kremenitost značaja. Upoštevajoč eno in drugo lahko nekaj napravimo iz nje. Dekle je lepo, mlado in bogato. Poznam sredstvo, kako najti izhod iz za-gate. Vaš mož ne spada v ono vrsto možkih, ki

s štirideset letom znova ponore in začno begati za vsakim krilom. Seznanil se je z Lucio, vseh mu je, ona je edina, ki mu more biti všeč. Misliiva si, da Lucie ni. Čim je vzrok odstranjen, preneha tudi učinek. Osuplo me gledate; najbrž mislite, da vas hočem pregovoriti k umoru. Ne, nisem tak krvočol-než in nočem zagrešiti takega zločina na otroku, ki ga niti ne poznam. ... Lucie ni treba umoriti, draga moja, zadostovalo bo, če jo omožite. ...

Te besede so zelo dobro odgovarjale skritim gro-fitinim mislim in se ujemale z njenimi načrti. Zato se jih je od srca razveselila. Markiz jo je razumel, on edini, tako izkušen in rahločuten mož, je videl njeno rešitev, najlažji in najboljši izhod iz njenega težkega položaja.

— Da, prav pravite, — je vzkliznila ognjevit-o. — Tako se bo dalo vse mirno urediti. Lucie je mlada, lepa in bogata. Ni torej nobenega zadržka, da bi se ne mogla omožiti. In sama hočem poskrbeti, da ji najdem snubača, ki ji bo všeč. Edina ovira, ki bi se utegnla sklicevati na njo, je njeno žalova-nje. Toda to je vprašanje treh mesecev. Če pa hoče živeti ločeno od sveta, se bo lahko preselila v Can-nes ali v Peau. Nikogar nima več pri sebi. Tako se kaj lahko preseli k meni. V najbližjem rodbinskem krogu jo seznanim s sorodniki in ničesar se ji ne bo treba bati, saj prihaja v poštev samo nekaj dobrih prijateljev našega doma, med katere štejem v prvi vrsti vas. Tako jo boste lahko opazovali. Ali ni to najboljše sredstvo? Strašna drama, ki sem se je tako bala, se izpremeni tako neopaženo v prijetno kome-dijo. In za ta srečni preokret se moram zahvaliti samo vam. O, dragi, zvesti prijatelj, kako sem vam hvalečna in jako zadovoljna sem zdaj!

Nedelja, 14. februarja

8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8.30: Telovadba (15 min za dame, 15 min. za gospe, vod g. prof. M. Dobovšek). — 9: Čas, poročila, spored. — 9.15: Solistični koncert: Pozavna g. Vrhovnik Jože, pri klavirju g. Marjan Lipovšek. — 9.45: Poslni govor (g. Franc S. Finžgar). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice sv. Nikolaja v Ljubljani. — 11: Pisan, drobšč (plošče). — 11.30: Ortoška ura; Jurček in Jerica (zvoka na slika). — 12: Klavirski koncert g. dr. Romana Klasinca. — 13: Čas spored, obve-stila. — 13.15: Radijski orkester. (Oddaja prekinjena od 14. do 16. ure). — 16: Legenda o Materi Božji v Ljubnem — zvocna igra. Za radio napisal Nko Kuret, Igrajo člani rad. igr. druž. vodstvo I. Pengov. — 17: Kmetijska ura: Kako dobičkasno obnovi-mo vinograde (g. inž. Ivo Zupančič). — 17.30: Notranjski, trio igra za kratek čas. — 18.10: Veseli; zvok (radijski orkester). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura; Hrvatska kajkavska književnost (Ivan Nevestić Bgd. — 19.50: Dauber: Ve-čer v Grinzingu, venček dunajskih popevk (orkester — plošče). — 20: Prenos z Dunaj: Sodelujejo Hilda Konetzni, Daisy Hal-ban Kurz, Richard Sallaba zbor dunajske dr. opere, moški pevski zbor in Dunajska Filha-monija. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Slovenske narodne pesmi (tercet Strijar). — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 15. februarja

11: Šolska ura: Adamčev koncert, izvajajo Trboveljski slaviki. — 12: Iz operet (ploš-če). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Simfonične slike (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Zdrav-niška ura; Poživila (g. dr. Anton Breclj). — 18.20: Uvertura (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: Ivan Cankar in slovensko gle-dališče I. (g. Ciril Debevec). — 19: Čas, vre-me, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura; Mesečni kulturni pregled (Bgd). — 19.50: Zanimivosti. — 20. Puškinov večer — v proslavo 100-letnice njegove smrti. So-delujejo: g. dr. Nikolaj Preobraženskij (go-vor), ga Olga Oljdekopova (samospoj), čla-ni Slovenskega inst. na ljublj. univerzi (re-citacije), g. prof. M. Lipovšek (klav. spre-m-ljavo) in rad. jek. orkester. — 22.15: Instru-mentalni dueti (gg. Antunovič — Harslag). — Konec ob 23. uri.

Torek, 16. februarja

12: Pesmi severnih Slovanov (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Baletna glasba (radijski orkester). — 14: Vreme, borza. — 18: Pevski koncert gđ. Mjre Gusovec, pri klavirju g. Marjan Lipovšek. — 18.40: Dušev-na sestavnost človeka in kultura (g. prof. Ebein Boje). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Naš smučarji v inozemstvu (Hrvoje Macanovič) Zgb. — 19.50: Zabavni zvocni tednik. — 20: II. koncert Akademsko-pevskega kvin-teta. — 20.45: Kmečka godba, kmečki ples (venček, plošče). — 21.10: Operni zvoki (radijski orkester). — 22: Čas, vreme, po-ročila, spored. — 22.15: Lahka glasba (ra-dijski orkester). — Konec ob 23. uri.

A. Zorič:

Razočaranje

Levo od mene leži navadno na plaži s svojo ženo Manusjo in s svojim sinom Marikom Pestrjakom. Na plažo prihajajo vedno prvi, da dobe lepše prostore na grčki za zaprašenim grmovjem, polnim trnja. Knjigovodja voroneškega financa oddelka trdi, da pada na grč več ultravijoličnih žarkov.

Knjigovodja je naravnost nenaravno suh. Redki brki mu vise kakor mrožu in na obrti glavi se mu poznajo sledovi kopirnega svinčnika, ki ga nosi po pisarniški navadi se usom. Žena Manusja, prepirljiva, hudobna ženska, ga neprestano zmerja in mu očita, da ji je uničil mladost. Na vrhvi okrog vratu nosi srebrno kolajno, ki jo je baje dobila kot nagrado za lepoto na dobrodelnem večeru v voroneški gimnaziji leta 1896. Če ne pretirava, se mora človek čuditi, kako hitro je njena lepota uvenela.

Prihajajo na plažo in predno razgrne rjuho, se knjigovodja dolgo plazi po kolenih in pobira kamenčke iz peska.

— Cigani grdi! — murmra pri tem, — za zdravstveni fond odtrgavajo, plaža je pa sama nesnaga. Le počakajte, v »Izveštaj« napisem o tem.

— Glej ga no, iz tebe bo še urednik, — ga draži žena strupeno.

— Boš videla, da bom napisal. Česa bi se pa bal? Seveda, podpisal se ne bom, diplomatsko opravim to.

— Diplomata sta Chamberlain ali Lloyd George, ne pa ti, — mu ugovarja žena.

Ko se sleče, se nanaže z duhtečim mastjo, da bi prej zagorela, pri tem se pa sumljivo ozira naokrog. Vedno se ji zdi, da jo moški požirajo s poželjivimi pogledi.

— Pogledj tja na desno, — opozarja moža, — že spet leži tam nekdo s kukalom. To je naravnost strašno, človek se niti obrniti ne more. Že zija. Moški so zdaj res strašno predrzni.

— Saj ne gleda tebe. To ni kukalo. Pije iz steklenice kefir.

— Saj že poznam te kefirje! Zakaj se je pa obrnil sem? In poleg njega me gleda tudi črnolasec z bradico. Nesramnež!

— Ne vidim nobenega črnolasec z bradico, žena, odgovori knjigovodja brezbrzično in se obrne.

— In se jo obrne. Vsa plaža gleda tvojo ženo s kukalom, tebi je pa to deveta briga. Če ne vidiš od tod, pa pojdi pogledat bliže. Ose!

Prepirata se. Ona mu očita, da bi bila lahko dobila za moža poročnika ali ravnatelja in da bi mogla biti srečna. On ji pa odgovarja, da je dobila namestu sedmih blazin, ki jih je imela obljubljene za nevestino opremo, samo tri.

— Zato sem ti pa žrtvovala ljubezen. — Ljubezen, dušica, spada k zakonskemu življenju, toda kila gospega perja stane 18 rubljev.

Pri južini se pobotata in ko se zlekmeta na rjuho, dolgo zvečita kruh z maslom in marmelado ter razmišljata, izgovarjajoč pri tem najmanj deset imen, kdo bo novi ravnatelj finančnega oddelka, ki nastopi šele pred njunim povratkom v Voronež.

Pred odhodom s plaže izkoplje knjigovodja, da bi njegovega mesta ne zasedli drugi, dve enaki jamic in ju napolni s trnjem. In ko ju rahlo zasuje s peskom, pravi zadovoljno:

— Zdaj nihče ne bo legel na to mesto. Ta bi poskočil!

In vendar, ko sta nekega dne zopet prišla ob sedmih na plažo, je bilo njuno mesto zasedeno. Na grčki je ležal zlekčen z zloženimi hlačami pod glavo debeluh nenaravno bele polti. Obrčal se je in kiel, ko si je pulil trnje iz telesa.

— To mesto je zasedeno, državljan, — je dejal knjigovodja Pestrjakov, ko je stopil k njemu.

Debeluh se je dobrodušno nasmehnil in si podprl glavo s komolci.

— Saj vendar nismo v gledališču, tovariš. Kdor prej pride... Ah, vrag vas vzemi! Rad bi vedel, kateri tepec je nasul toliko trnja.

Naprej je stopila Manusja.

— Ta je pa dobra! je dejala. — Mi ležimo tu že devetnajst dni, vi pa... — Pa ležite še dvajseti dan, — jo je prekinil debeluh dobrodušno. — Krži božji, saj bo menda peska za vse dovolj.

— Saj vendar ne morem ležati pri tujem možu.

Debeluh je vzdihnil, se popraskal za ušesom, pobral svoje stvari, zlezal po štirih naprej in legel na trebuh.

— Človeka zapode kakor steklega psa. — Ne govorite neumnosti. Saj vidim, da ne grizete, toda jaz sem pošena žena in mati, ne pa lahkoživka, da bi me gledali.

— Kaj bi pa videl na vas, prosim vas? Glej, no, glej, kakšna Kirka se je pojavila tu!

— Neotesane! Nesramnež!

— Izražajte se dostojno, državljan, — je dejal knjigovodja strogo in izbočil svoje upadle prsi. — Zaradi take besede lahko pridete tudi na policijo.

Debeluh je zasopel in se dvignil, toda v naslednjem hipu je legel nazaj na trebuh in dejal dobrodušno:

— Prijatelj, čemu bi se pripravili? Pogledjta to lepoto, morje, sonce, jadrnice! Saj bi bil greh pripraviti se. Sicer pa nisem rekel nič takega.

— Vendar pa drugič bolj pazite na svoje besede. To je omožena žena, ne pa Kirka.

— No, dobro, pa oprostite. Obrnem se proč in zatisnem oči, da ne bom žalil kreposti vaše Penelope.

— Ermolij, že zopet začenja.

— Tako torej, državljan, — je dejal knjigovodja, ko je vstal in si popravi kopalne hlačke. — Vidim torej, da hočete priti na policijo.

Debeluh je zamahnil z roko, se molče obrnil na bok in jima pokazal hrbet.

Nekaj časa so vsi ležali molče, potem se je pa debeluh zahotelo zopet govoriti. Dvignil se je in dejal, ne da bi se neposredno na koga obrnil:

— Vse to je lepo, toda usta imam suha kakor pustinja. Tu ni niti šotora z limonado, niti užitnih školkj. Recite kar hočete, toda v reki je kopanje vendarle prijetnejše. Ležem na pesek in kakor svila je pod teboj. Pihlja vetrč, šumi trstje, race stikajo po blatu na bregu... In vode se lahko napiješ. Če te pa zebe, se lahko segreješ s šilcem...

— Aha, se že kaže, — je pripomnila Manusja strupeno. — Ti misliš, da si mislijo na nič drugega. V tem pogledu so vsi enaki.

Ko pridem v Voronež, — je nadaljeval debeluh, ne da bi ji odgovoril, — si poiščem tam mesto ob reki, potem me pa pridite pogledat ob nedeljah!

— Mar bivate tam? — je vprašal knjigovodja z napeto pozornostjo.

— Preselim se tja. Imenovan sem za ravnatelja finančnega oddelka. Napotim se tja naravnost z dopusta.

Knjigovodja je ležal nekaj časa nepremično in v zadregi mežikal z očmi, potem je pa naenkrat planil pokonci in jel raburjeno hoditi sem in tja.

— Da, reka je reka! Reka je nekaj izrednega, kakor ste izvolili čisto prav omeniti. Jaz in moja žena hodiva vsak dan na reko, včasih tudi ponoči. Tam pihlja vetrč, šumi trstje in race stikajo po blatu na bregu...

— In napijete se lahko, — je pripomnil debeluh otožno.

— Res je. Tam ni kakor tu ob morju. Sicer pa imava v steklenici prekuhanu vodo. Ali vam smem ponuditi? Manusja!

Manusja, ki ji je knjigovodja mežikal z očmi, se je hitro oblačila za grmom. Njen obraz je bil zbehan. Zapijajoč si plašč se med hojo je pomolila debeluhu steklenico.

— Da bi vam le ne popil vse vode, — je dejal debeluh in se obzrlil.

— Kar pijte, kar pijte! Kako prijetno poznanstvo! Raje sami ne bomo pili, samo da vi ne boste žejni.

Debeluh se je nagnil nazaj in se žejno priselal k steklenici. Videč to je Marik jokajoče vzdihnil:

— Vse nam popije, saj nismo prinesli vode zanj!

— Ti capin ti grdi, — je zakrčal nanj knjigovodja in oči so se mu srdito zaiskrile. — Kje je jermen? Nasekam te! Krži božji, to so vami zdaj otroci! Kar pijte, ne dajte se motiti. Če pa vode ne bo dovolj, skočim še po limonado.

— Pa mi vendar ne boste stregli, — se je branil debeluh. — Če bo premalo, stopim sam po njo.

— Tega bi ne mogel dovoliti, spoštovani to skrb prepustite kar meni. In zakaj ležite na golem pesku? Saj se lahko prehladite. Manusja, daj sem rjuho.

— Ni treba, ni treba, — se je branil debeluh v zadregi in mahal z rokami. — Na čem boste pa sedeli vi?

— Kar izvolite, saj lahko sedimo vsi. Vsi bomo zadovoljni. To bo takorekoč na podlagi komunne. Čeprav nisem organiziran, stranko pa visoko cenim. Manusja, podložki spoštovanemu kaj pod glavo. Oprostite ji, če je vam rekla kaj nedostojnega. Saj veste, ženska je, živcev ne zna krotiti. Dovolite, da vam jo predstavim — moja žena Marja Pavlovna.

— Zelo me veseli, — je dejala Manusja samozvestno. — Ali imate radi prirodo? Midva z možem jo naravnost obožujeva.

Takoj, ko sem vas zagledal, — je dejal knjigovodja in skrbno razprostri rjuho, — sem vedel, da se bom seznanil z vami. Vaš obraz je izredno mil. Ali vas ne peče v glavo? Izvolite vzeti tole ruto. Ali odputujete kmalu v Voronež?

— Morda v Tambov.

— Kako to v Tambov?

— Kaj sem vam rekel v Voronež? Torej se mi je zareklo. V Tambov, dragi prijatelj, v Tambov. Tu se bom solnčil štiri-najst dni, potem pa odputujem tja. Tam me čaka mnogo dela. Oprostite, kar sram me je, ali bi mi dovolili še en požirek?

Knjigovodja je pa odmaknil steklenico in odgovoril suho:

— Kaj nas torej varate? Najprej potujete v Voronež, potem se pa izkaže, da ste namenjeni v Tambov.

Zareklo se mi je, mar se je kaj zgodilo? Zgodilo se je to, da se pretegujete na vsej rjuhi, — je ga nahrnila naenkrat Manusja. — Vi Hiestakov, vi slepar!

In potegnila je izpod njega rjuho tako močno, da se je debeluh prekotil na bok in zavall na pesek.

— Oprostite, kaj pa to pomeni? — je dejal in vstal. — Ničesar ne razumem. Menda se je vam zmešalo.

— Ne razumete! Tujo vodo piti pa znate. Zavallili ste se na vso rjuho kakor velik gospod, otrok naj se pa stiska na pesku. Popili ste nam vso vodo, otrok naj pa trpi žejo kakor v puščavi. Ermolij, vzemi mu ruto z glave, morda je celo bolan. Da vas le sram ni nadlegovati ljudi! Še požirek bi radi. Kaj bi pa še radi?

Pokazala mu je osle in njeni rdečkasto lakirani nohti so se zasvetili na solncu.

ZADNJE

Sodni eksekutor lepi eksekucijske znamke na zadnje zarubljene predmete.

— No, zdaj je menda vse. Ali imate še kaj? — vpraša trgovca in išče z očmi še nekaj.

— Ne, razen tehle pisem, ki jih je treba še frankirati.

NEPOTREBNO OPRAVICEVANJE

Gospa: Pozdravljeni, dragi prijatelj! Včeraj ste bili pri nas, pa vas žal nisem mogla sprejeti, ker sem se kopala. Upam, da mi boste oprostili.

Gost: O, gospa, zato se pa ni treba opravičevati. Saj vem iz lastne izkušnje, da se mora človek včasih kopati.

Iz Maribora

Gledalište. Jutri ponovno opereto »Baron Trenk«. V naslovni vlogi operete gospe je naš popularni tenor Marij Šmenc. Predstava je ob enem nepreklicno zadnja uprizoritev »Barona Trenka«. V nedeljo popoldne uprizorijo Zigonovo izredno močno grajeno dramo »Kadar se utrga oblak po znižanih cenah. Prva ponovitev Leharjeve opere »Dežela smehljaja« pa bo ob 20. uri.

Bestialen umor 70letnega starika. Na pustni torek je vlomil 35letni viničar Ferdinand Šmigoc v hišo 70letnega Ivana Gorjanca v Ročmanih pri Plju. Ze na Silvestrovo noč je Ferdinand Šmigoc poskušal vlomiti v klet Ivana Gorjanca, pa ga je ta takrat k areti s svojo ženo zasekl. Šmigoc je pobegnil ter se sedaj na pustni torek povrnil. S seboj je privedel tudi svojo 45letno ženo Elizabeto. Trkal je na okno in zahleval, da ga Gorjanc spusti in hišo. Gorjanc pa mu ni hotel odpreti, ker je slutil nesrečo. Šmigoc je razbijal po vratih, tako da so se ta udala. Skočil je nato v sobo ter pričel s kolom, ki ga je imel s seboj, udaril pa je stariku. Ženi Gorjanca se je posrečilo priti na prosto. Odhitela je takoj klicat svojega sina, ki je bil 10 minut oddaljen od njihovega doma. Medtem je tudi Gorjanc poskušal zbežati. Ker pa ga je napadalec že dohitel in ga udaril s kolom po glavi, je starček padel in obležal nezavesten. Žena in sin sta ga našla v mlaki krvi, spravila sta ga v hišo in naslednji dan v puško bojnič. Vsa zdravniška pomoč je bila zaman, ker je imel prebito lobanjo. Umrl je v sredo. Istega dne so orožniki aretirali ubijalca.

Vlomilec se je sam priljavil. Včeraj se je prijavil mestni policiji 45letni pomožni delavec Avgust Fras iz Andrijevcev v Slovenskih goricah. Izpovedal je, da je v zadnjem času izvršil celo vrsto vlomov v Slovenskih goricah, da bi na ta način prišel zopet v kaznilnico, katero je zapustil komaj 15. t. m. na podlagi amnestije.

Obstreljala se je. V Peklenici je snažila 35letna inženjerjeva soproga Elza Schneider nabiti revolver svojega moža. Orožje pa se je nenadoma sprožilo ter je kroglja zadela gospo nad kolcnom. Prepeljana je bila takoj v bolnico v Čakovce.

Z davkarje. Davčni zavezanci se pozivajo, da poravnajo v prvem četrtletju 1937 v plačilo dospelih zgradbarnih, pridobinjenih, pavšalnih davek na poslovnih promet in luksuz, rentnine, družbeni davek in vojne in pripadki do 15. februarja 1937. Po preteku tega roka se bo uvedlo izvršilno postopanje odnosno prisilna izterjava.

Kot prihodnja nevest priredi mariborsko gledališče ljudsko igro »Cevljari Anton Hiti«, ki jo je napisal eden najboljših avstrijskih dramatikov H. H. Ortner. Predstava bo drugi teden ter jo režira Malec. Večje vloge igrajo P. Kovič, Kraljeva, Gorinkova, Gorinsk in Košič.

Rdečkariji se zborovali. V četrtlek zvečer se je vršil »Pri orlu« občni zbor ereškega odbora Rdečega krža v Mariboru. Zborovanje je vodil aglini predsednik g. dr. Jančič, udeležil pa se ga je tajnik banovinskega odbora RK višji računski svetnik g. Skalar iz Ljubljane. Vsa poročila so pokazala plodonosno delovanje te človekoljubne organizacije, ki šteje 1103 članov. O delovanju podmladka RK je poročal strokovni učitelj g. Ravtar, ki je ugotovil, da ima mariborski Podmladek RK 76 pododborov z 2354 člani. Po referatnih posameznih funkcijah narjave je povzel besedo g. Skalar, ki je v svojem izjavljanju podčrtaval vzorno udeleževanje tukajšnjega krža v njihovo nemurno delovanje. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. narodni poslanec dr. Jančič, kar so zborovalci vzeli z velikim odobravanjem na znanje.

Službo dobe. Borza dela v Mariboru išče za takoj prikojevalca za gornje dele usnja, kovarskega pomočnika, avtomehaničarja, strojnika in dva viničarja. Natančnejše informacije dobe zainteresirani med uradnimi urami.

Obšinske zadeve. V četrtlek se je vršila v Mariboru seja mesnega sveta, ki je sprejel proračun v iznosu 57.210.170 dinarjev. Proračun je nekoliko višji od lanskega, ni pa uveden nikak nov davek. Tudi letos je sprejeta 40% doklada na direktne davke. Na seji so odločno zahtevali avtonomijo mesnega gospodarstva in so se v tem vprašanju priključili sklepom Zveze mest, ki je imela nedavno svojo anketo v Zagrebu. Med drugim so mestni očetje sklepali o regulaciji Kralja Petra trga, Glavnega trga in Tilenbachove ulice, o gradnji delavske kolonije na desnem bregu Drave, o novi carinarnici in potrebni tržnici.

V POSREDOVALNICI

Fant, ki bi se rad oženil: — Rad bi imel lepo, inteligentno, bogato, marljivo in pošteno ženo.

Lastnik posredovalnice: Človek božji! Vi bi morali biti mohamedan, da bi jih lahko imeli pet naenkrat.

PRAVA LJUBEZEN

— Ali se imata Janez in Metka rada, ali sta srečna?

— Pa še kako! Rada se imata tako, da ona pazljivo poslušata, ko ji on opisuje obleke svojih prijateljev.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

ZAHVALA

Iskrena zahvala vsem, ki so našega

JANKOTA

tolažili v njegovem trpljenju, ga spremili na njegovi zadnji poti in obsuli s cvetjem.

Bog povrni vsem!

LJUBLJANA, dne 13. februarja 1937.

Rodbina HAMOVA in ostalo sorodstvo

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 DinGOSTILNO
na periferiji Ljubljane damo v najem. Naslov v upravi lista. 494NOVOSTI
lepe vzorce za pumparce, sportne oblike, nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. 2. L.50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbe. Velika zaloga perja po 6.75 Din
»Ljubljana«, Gosposvetska 12. ...KLISEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23NEMSCINO
in latinsko inštruiram; uro po 3 Din. Jegličeva 10, pri hišnici. 518TRGOVEC-PODJETNIK
ki je dal v delo od 26. I. — 4. II. 6 parov hlače (gradil) neki ženski, naj sporoči svoj naslov upravi »Slov. Narod«. 510SODE
vseh velikosti poceni izdeluje sodarstvo Homan, Stražarje pri Kranju. 509

POSEST

HISA

na periferiji Ljubljane, z dobro vpeljano gostilno, prikladno za vinskega trgovca, se prodaja. Naslov v upravi lista. 493

TRGOVSKO HISO

enonadstropno z izvrstno vpeljano trgovino z mešanim blagom na deželi vsled selitve ugodno prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Prometen kraj«. 482

DOPISI

PRIJATELJICO

v zakonu nezadovoljno, čedne postavbe, ne nad 35 let. iščem. Ponudbe po možnosti s sliko, katero se vrne, in s polnim naslovom na upravo »Slov. Narod« pod »Februar 117«. 507

INTELENTEN GOSPOD
s stalno službo želj resnega znanja s samostojno damo, starost 20—28 let, ločenke ali vdove niso izključene. Prednost s svojim stanovanjem. Neaon m ne ponudbe na upravo lista pod »Sreča«. Tajnost strogo zadržana. 505

SLUŽBE

KUCHARICO

mlado, ki zna samostojno kuhati, išče trgovska hiša. Pismene ponudbe z zahtevno plačo poslati na Vera Tomič, Petrinja, savska banovina. 525

ABSOLVENT

trgovskega tečaja, ki zna tudi perfektno nemško, išče službo kot začelnik v pisarni trgovskega obrata, ali kjerkoli. Cenj. ponudbe pod značko »Silac«. 524

KUPIM

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

KUPIM

Dieselov tovorni avto, 2 do 3-tonski, malo rabljen. Simon Weiss, Sombor. 463

AVTO GUME

stare, v vseh dimenzijah, kupujemo stalno po najvišjih cenah. Ivan Prešern, Kranj. 508

KUPIM

Diesel tovorni avto 2-tonski, malo rabljen. Simon Weiss, Sombor. 521

ŽIVALI

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

MLADE PSICE

majhne pasme poceni prodaja hišnik Cesta 29. oktobra 10. 473

PRODAM

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

TRD LES

rezan, suh, po večini orehov, cca 15 kub. m po ugodni ceni. Proda Bauerheim, mizar, Hrastnik. 522

DALNOGLEDO

»Zeiss« Trieder 6X30 prodam. Hišnik, Glince, Tržaška cesta 12. 527

KNJIGE

in flugelhorn zelo ugodno na prodaj. 258 raznih knjig za biblioteko. Dopise pod »Literat in muzikant upravi«. 535

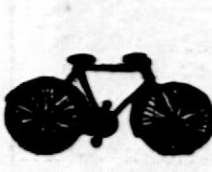
PRODAM

ali zamenjam lično posestvo v Kočevju za hiško na periferiji Ljubljane. Dopise pod »7000 na sveto«. 536

AKVIZITERJA

za nabiranje oglasov

dobro vpeljanega, marljivega in inteligentnega išče proti dobri proviziji odlično vpeljan časopis. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod šifro »Inicijativ in delavenc«.

Otroški vozički, Dvokolesa, šivaido, najnovejših motorji, stroji, motorji, trikotniki pogoziljivi
PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO!„TRIBUNA“ F. BATJEI
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

LIPSKI SPOMLADNI SEJEM 1937

(Leipziger Frühjahrsmesse 1937)

ZACETEK 28. FEBRUARJA

60% POPUSTA NA VOZOVNICAH na nemških železnica, znaten popust v drugih državah.

Vsa pojasnila dajeta častna zastopnika:

Globoko užaloščeni naznanjamo, da je danes dopoldne umrl naš ljubljeni soprog, brat, stric in svak, gospod

Alfonz Žerjav

polkovnik v p.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek ob 3. popoldne iz hiše žalosti, Marmontova ulica št. 1.

V LJUBLJANI, dne 13. februarja 1937.

**IVA ŽERJAV, roj. ŽAGAR, soproga; BERTA POČKAR, roj. ŽERJAV, sestra;
Rodbine ŽERJAVOVA, POČKARJEVA, PEHANIJEVA in LAVRENČIČEVA.**

Upravni svet Narodne tiskarne naznanja tužno vest, da je danes po kratki bolezni umrl njegov velezaslužni član, gospod

Alfonz Žerjav

POLKOVNIK V P.

Svojemu neumornemu sodelavcu, ki si je stekel velike zasluge za razvoj našega zavoda, bomo ohranili najsvetlejši spomin.

LJUBLJANA, 13. februarja 1937.

UPRAVNI SVET NARODNE TISKARNE.